

FIETSEN & WANDELEN in Spanje

EDITIE 3

NAAR & IN SPANJE MET DE TREIN

FIETSEN OP DE VIA VERDE DEL PLAZAOLA

HET HART VAN ANDALUSIË CAMINO DE PASIÓN

WANDELEN IN CADIZ

Welkom bij de derde editie van Fietsen en Wandelen in Spanje!

Op de redactie van Spanjemagazine vieren we feest, want na de lancering in februari 2024 is dit alweer onze derde editie, boordevol mooie fiets- en wandelroutes in Spanje. We zijn blij met de enorme hoeveelheid reacties en inschrijvingen voor ons magazine waar behalve routes ook onze fiets- en wandelbelevissen centraal staan.

In deze editie besteden we aandacht aan een bijzondere Via Verde in het Baskenland en nemen we je mee naar El Camino Holandés, een fietsvariant voor de laatste etappe op de Camino de Santiago. Marion wandelde in de provincie Salamanca tussen kunstwerken in de natuur en Hans trapte in Andalusië over de Camino de Pasión. Kortom een enorme variatie met routes en locaties die nog helemaal niet bekend zijn. Genoeg om inspiratie op te doen en met een gerust hart te kiezen uit mooie mogelijkheden voor een fiets- of wandelvakantie in Spanje in het nieuwe jaar.

Wij zijn inmiddels alweer bezig met het vierde nummer dat in mei 2025 verschijnt en we zijn ook erg benieuwd naar jouw mening, suggesties en ideeën. Laat het ons weten en ondertussen: Een avontuurlijk fiets- en wandeljaar gewenst.

PS. Vergeet niet ook ons Instagramaccount te volgen.

We houden je daar graag op de hoogte van onze belevissen en allerlei actueel nieuws.

Marion en Hans

Dit magazine blijven ontvangen?

Wil je dit magazine twee keer per jaar kosteloos ontvangen, en heb je je nog niet ingeschreven, meld je je dan **HIER** aan.

Je hoeft alleen je voornaam en je mailadres in te vullen, meer informatie hebben we niet van je nodig.

Ken je iemand die dit magazine ook leuk zou vinden. Kopieer dan de link www.spanjemagazine.net en stuur hem door. Daar zijn we je erg dankbaar voor!

Het is winter in Europa en in ons land moeten we het doen met af en toe een streepje zon. Aan de Canarische Eilanden gaat de winter helemaal voorbij. Na de zomer volgt de lente, en na de lente de zomer. Op de foto, het noorden van het mooie fiets- en wandeleiland Lanzarote....

FIETS EN WANDEL-CONGRES 2025

Voorafgaand aan de Fiets en Wandelbeurs kun je op 13 februari de speciale conferentie IBTC bijwonen dat door Hicle georganiseerd wordt voor professionals in deze sector. In het conferentiecentrum Domstad zullen verschillende internationale sprekers over hun ervaringen vertellen. Tijdens deze interessante bijeenkomst voor routemakers en aanbieders wordt er genetwerkt tijdens breakouts, een wandeling met lunch en een borrel.

Meer informatie

► [Voor meer info](#)

WANDEL-PODCAST

Witrood is een podcastkanaal over langeafstandswandelingen in Nederland en daarbuiten. De naam verwijst natuurlijk naar de kleuren van de alombekende markeringen van de GR-routes in Europa. Behalve de Camino in Spanje komen er ook minder bekende grote routepaden aan bod.

► [Voor meer info](#)

SPOTIFY FIETSPLEYLIST

In Nederland hebben we 23 miljoen fietsen. Daar kan Beijing met 9 miljoen lang niet aan tippen. Toch is het heerlijk om, als je op de fiets zit, te luisteren naar de wereldhit van Katie Melua: 'Nine Million Bicycles in Beijing'. Hou jij er ook van om tijdens het fietsen muziek te luisteren? We hebben op Spotify een leuke en gevarieerde lijst uitgezocht. Als je deze opzet, wil je gewoon door blijven fietsen en is geen tocht je meer te zwaar.

► [Voor meer info](#)

FIETS & WANDELBEURS 2025

De Fiets en Wandelbeurs staat weer in de startblokken. In Utrecht kun je deze bezoeken van 13 tot en met 15 februari en in Gent vindt de beurs plaats op 1 en 2 maart. In Utrecht kun je de stand van Turespaña bezoeken waar verschillende regio's je graag vertellen over hun fiets- en wandelmogelijkheden. Ook kun je hier weer presentaties bijwonen:

Vrijdag 14 februari

- 11.30 Fietsen en wandelen in Islantilla, Huelva - Marion Hoogwegt
- 13.30 Fietsen Rutas Culturales de España - Hans Resing en Marion Hoogwegt

Zaterdag 15 februari

- 11.30 Zona Alfa op de mountainbike, Leon, noord Spanje - Marion Hoogwegt
- 13.30 Fietsen Rutas Culturales de España - Hans Resing en Marion Hoogwegt
- 14.30 Fietsen over de Vias Verdes van Cataluña - Marjan Gielen en Marion Hoogwegt
- 15.30 Fietsen en wandelen door de Sierra Subbetica en over de Via Verde de Aceite in Cordoba - Marion Hoogwegt

► [Voor meer info](#)

SPANJE EVENT RUTA DE LA PLATA

Op 16 februari vindt in Haarlem een Spanje-middag plaats. Rode draad van dit event is de Ruta de la Plata en de wandel en fietsmogelijkheden die er rondom deze route liggen. Maar ook tips over accommodaties in duurzame hotels, ecobodegas en eerlijke kaasboeren die je kunt bezoeken of de mogelijkheid om met een professional op stap te gaan om beren, roofvogels of lynxen te spotten langs de route. Al deze tips kun je vinden in het dit jaar verschenen boek

► [Duurzaam door Spanje](#)

Onder het genot van muziek, tapas en een lekker glas Spaanse wijn kun je je laten informeren.

[Meer informatie lees je hier](#)

VIAS VERDES IN CIJFERS

De Vias Verdes bestaan ruim 30 jaar. In 1993 werd er begonnen om de eerste, niet meer bruikbare, treinroutes aan te passen voor fiets- en wandeltoerisme. Ondertussen bestaan er 3300 km met wel 135 routes in Spanje. Hiermee wil de Vias Verdes organisatie een bijdrage leveren aan duurzaam hergebruik en vervoer.

► [Voor meer info](#)

INTERVIEW MET MARIEKE KNAAPEN

‘In Asturias vind je nog het authentieke Spanje’

Als het over fietsen en wandelen in Spanje gaat, zijn er weinigen die daar meer en enthousiaster over kunnen vertellen dan de Nederlandse Marieke Knaapen, directeur en mede-eigenaar van S-Cape Travel Spanje. Vanuit haar woonplaats Arenas aan de voet van de Picos de Europa (Asturias) organiseert zij al sinds 1988 fiets- en wandelreizen in Spanje.

Hallo Marieke, hoe is het met je?

“Heel goed. Het is hier eigenlijk altijd druk omdat het hele jaar door mensen met ons onderweg zijn. Ook krijgen we in deze tijd veel aanvragen van groepjes die op zoek zijn naar maatwerk. En we zijn druk bezig met het nalopen van onze reizen voor het komende seizoen. De reizen zelf wijzigen niet zo veel, maar de prijzen en voorwaarden van hotels zijn de laatste jaren erg in beweging, vooral in de toeristische gebieden langs de kust en in de steden. Hotels accepteren daar bijvoorbeeld soms alleen nog gasten die minimaal twee nachten blijven en dat is best lastig voor onze trektochten. Het lukt altijd weer, maar vereist wel wat puzzel- en rekenwerk.”

Je zit hier prachtig aan de voet van de Picos in Asturias.

Wie of wat heeft jou naar Asturias gebracht?

“Eind jaren tachtig deed ik hier in de Picos een onderzoek in het kader van mijn doctoraalstudie Antropologie. En ik ben hier eigenlijk niet meer weggegaan. Ik ontmoette er mijn man en stapte over van de wetenschap naar de reiswereld, een wereld die me heel goed bleek te liggen. Mijn man Rufino was hier eerst boer, later berggids in de Picos en nu heeft hij zijn eigen fietswinkel en fietsverhuurbedrijf. De studie was dus de reden dat ik hier kwám en mijn man de reden dat ik blééf.”

En? Ben je helemaal verspaanst?

“Ik denk en spreek de hele dag Spaans en ook met mijn kinderen en man spreek ik Spaans. In het dorp hier ben ik helemaal geaccepteerd, maar ik blijf toch Maria Holandesa. Net als alle expats zit ik tussen twee culturen in. In mijn werk heb ik ook wel de noordelijke manier van met elkaar omgaan in de zin van snel to the point en je niet laten inpakken door mooie praatjes. Het voordeel is dat mensen dat direct ook accepteren omdat ze weten dat ik uit een andere cultuur kom. Ik mag dus in mijn werk af en toe bot zijn en de Spanjaarden accepteren dat ook.”

Wat maakt Asturias tot zo'n fijne fiets- en wandelbestemming?

“Wandelaars vinden hier natuurlijk de Picos de Europa, een fantastisch wandelgebied. Maar deze regio heeft nog zeven andere natuurparken. Die liggen veelal in het gebergte dat niet ver achter de kust ligt. Maar ook aan de kust liggen mooie wandelroutes, langs kliffen en strandjes. De combinatie van de bergen en de kust, en het feit dat het niet bloedheet is, maakt het tot zo'n populaire bestemming. Bergen, kust en gematigde temperaturen trekken ook veel fietsers. De infrastructuur is wel erg ingericht op sportieve fietsers: mountainbikers en ook wielrenners die van klimmen houden. Voor toerfietsers is het zoeken naar de rustige weggetjes. In onze fietsreizen hier is het gelukt om zo veel mogelijk weg te blijven van de N-wegen en rijden we soms ook over onverharde paden.”

‘In het dorp hier ben ik helemaal geaccepteerd, maar ik blijf toch Maria Holandesa’

Klopt het dat de Spaanse noordkust (de costa verde) aan populariteit wint?

“Zeker. Het bezoek aan de noordkust is de laatste jaren enorm toegenomen. Niet alleen van Spanjaarden die de toegenomen hitte van het binnenland ontvluchten, maar ook van mensen die van heel ver komen en hebben gehoord dat noord-Spanje nog behoorlijk authentiek is en dat je er in de zomer naartoe kunt. Gele Nederlandse nummerplaten zie je hier in het seizoen ook veel. Nederlanders vinden de combinatie kust en bergen aantrekkelijk.”

De Camino Francés, de traditionele route naar Santiago, is erg druk aan het worden.

Langs de noordkust ligt een alternatieve route, de Camino del Norte. Hoe is die?

“De kust is niet heel bergachtig, maar toch gaat het wel steeds op en af. Wij bieden zowel een wandel- als een fietsreis op de Camino del Norte aan. Je kunt hem helemaal of in gedeeltes doen. De fietsroute gaat soms over de wandelcamino, maar alleen als er genoeg ruimte is. Wandelaars vinden het vaak irritant dat zij het pad moeten delen met fietsers. We vragen fietsers ook om vriendelijk met wandelaars om te gaan. Een camino is immers een plek om mensen te ontmoeten en het samen leuk te hebben. Waar er geen ruimte is, of waar het voor fietsers te moeilijk is, kiezen we voor de verharde weg. De Camino del Norte raakt steeds meer ontwikkeld. De bewegwijzering is ook veel beter geworden. De route is best pittig en zoals gezegd gedeeltelijke onverhard. We passen onze huurfietsen daarop aan. En we verhuren ook goede e-bikes of e-mtb's. De komst van de e-bike heeft het mogelijk gemaakt dat sportieve fietsers met minder getrainde partners of vrienden samen zo'n route kunnen doen.”

Zijn er meer alternatieven voor pelgrims op weg naar Santiago?

“Als je voor de ervaring gaat, het ontmoeten van veel mensen en alles eromheen, moet je de Camino Frances een keer gedaan hebben. Als mensen maar een week de tijd hebben adviseren wij ze ook wel om de Camino Sanabrés te doen, vanaf Ourense of de Camino Portugues vanaf Tui. Die komen op een veel mooiere manier de stad binnen dan de Camino Frances.”

Hoe ontwikkelt Spanje zich als fietsland?

“Na de pandemie is het aantal fietsmakers enorm toegenomen. Iedereen wilde in die tijd een fiets kopen, vooral een racefiets of MTB. Die hype is nu over en veel bedrijven hebben het heel moeilijk. Voor wat betreft de infrastructuur voor vakantiefietsers is het probleem dat gemeentes en provincies niet samenwerken. De informatie die zij geven over fietsroutes gaat niet verder dan de grens van hun gemeente of provincie. Je moet zelf nog veel uitzoeken als je een langere route wilt doen. Het goede is dat er nu een samenwerkingsverband is opgezet dat zich tot doel heeft gesteld om Spanje als fietsbestemming op de kaart te zetten, inclusief de langeafstandsroutes.

Wat ik mooi vind, is dat je als toerfietsers met bagage vaak nog echt de aandacht trekt. Mensen komen naar je toe en willen weten wat je aan het doen bent en waar je naartoe gaat. Ook kan je in Spanje nog echt avontuurlijk fietsen. Voor zoiets als bikepacking zijn hier heel veel mogelijkheden.”

Tot slot...

Wat zijn gebieden in Spanje die je zelf heel mooi vindt, maar waar weinig belangstelling voor is?

“La Rioja is prachtig, maar om de een of andere reden gaan weinig mensen daar fietsen.

Hetzelfde geldt voor Extremadura. Ook dat heeft alles in zich om een mooie fietsbestemming te worden.”

En wat is je favoriete langeafstandsroute van Spanje

“Zonder twijfel de Camino del Cid. Dat is de mooiste en meest romantische van Spanje. Ik ga toch weer eens kijken of ik daar een reis kan ontwikkelen...”

‘Een camino is een plek om mensen te ontmoeten en het samen leuk te hebben’

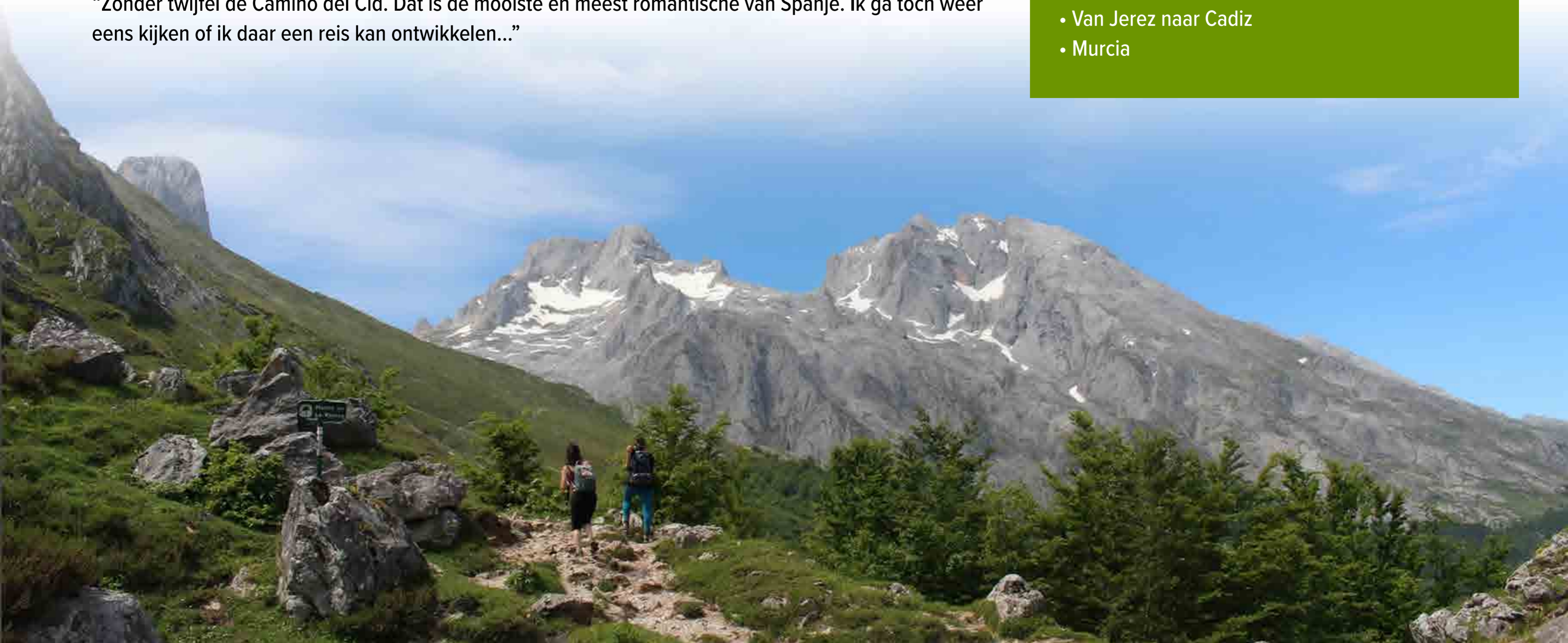
De favoriete S-Cape reizen van Marieke

WANDELEN

- De Picos de Europa
- Aiguestortes (Catalonië)
- De kust van Asturias

FIETSEN

- Asturias en de Camino del Norte
- Van Jerez naar Cadiz
- Murcia

De Via Verde del Plazaola

FIETSEN VAN PAMPLONA NAAR SAN SEBASTIAN

Over wat de mooiste Via Verde van Spanje is, kun je natuurlijk van mening verschillen. Maar laat de kenners aan het woord en je zult één naam opvallend vaak horen: die van de Via Verde del Plazaola.

De Via Verde del Plazaola verbindt twee op en top Baskische steden met elkaar: Pamplona en San Sebastian. Pamplona ligt weliswaar in Navarra en niet in Baskenland, maar in het noorden van Navarra zijn de Baskische taal en cultuur zeer dominant. De Via Verde loopt van Pamplona naar de plaats Andoin en is 77 kilometer lang. Vandaar kun je over rustige wegen nog 16 kilometer doorfietsen naar San Sebastian. Goed voor minimaal twee heerlijke fietsdagen door bergachtig gebied, maar zonder de grote stijgingspercentages.

Wat je onderweg kunt verwachten? Een zeer gevarieerde en heel groene Via Verde die je leidt door weides en bossen, langs rivieren en door valleien. Geen lange rechte streep door een kaal landschap, maar een vriendelijke en tegelijk boeiende route door het groen. Met leuke stadjes onderweg zoals Leitzia en Lekunberri, waarbij die laatste het gunstigste ligt als overnachtingsplaats (er is ook een camping).

Wil je het jezelf gemakkelijk maken, kies dan voor een georganiseerde trip over de Via Verde del Plazaola. Fietsuur, bagagevervoer en overnachtingen worden dan voor je geregeld. Inclusief een overnachting in San Sebastian, één van Spanjes mooiste steden.

[► Hier vind je meer informatie](#)

Ronduit spectaculair is de Uitzit tunnel die met zijn 2,7 kilometer lengte de langste Via Verde-tunnel van Spanje is. Het in- en uitrijden van zo'n tunnel is altijd even wennen voor de ogen en de temperatuur is er meteen ook veel lager. Een jasje en een lampje zijn handige attributen. De tunnel is weliswaar verlicht, maar wat extra licht op je pad geeft een veilig gevoel.

Heb je de smaak helemaal te pakken, dan kun je (deels) via een andere Via Verde terugfietsen naar Pamplona. Vanuit San Sebastian fiets je dan eerst naar Irún (kan ook in de trein) en vanuit die plaats neem je de Via Verde del Bidasoa naar het zuiden. Daarna moet je een pasje over om weer op de Plazaola uit te komen. Een mooi, maar wel wat pittiger rondje.

Praktisch

- De Via Verde del Plazaola ligt op 1.327 autokilometers van Utrecht en 1.165 km van Brussel via de Bordeaux-route. Hij ligt vlak over de Franse grens.
- Tot voor een paar maanden lag de start van de Via Verde del Plazaola in Sarasa, een heel stuk buiten Pamplona. Met de opening van een nieuw traject kun je nu meteen in Pamplona beginnen.
- In Lekunberri ligt het gezellige Via Verde bezoekerscentrum.
- De ondergrond van de Via Verde bestaat merendeels uit aangestampd gravel.
- De staat van onderhoud is uitstekend.
- In Pamplona zijn diverse fietsverhuurders actief.

EVEN IN EEN LAGERE VERSNELLING

B&B Sunny Vista

Pinosa, Alicante

In het rustige El Culebron in de regio Alicante vind je Bed & Breakfast Sunny Vista van Sigrid en Wim. Het is een typisch Spaanse bodega uit 1850 waarin de authentieke bouwelementen bewaard zijn gebleven. Tijd speelt geen rol want hier heerst het 'mañana-gevoel' waar de Spaanse cultuur zo bekend om staat. Wie hier voor vakantie komt, mag even in de lagere versnelling en dat voel je al zodra je de poort doorgaat naar de ommuurde tuin met palmbomen.

Sigrid en Wim dragen hun steentje bij aan een duurzame planeet, en denken continue na hoe ze dit kunnen uitbreiden. 'We hebben maar één aarde, en daar moeten we goed voor zorgen,' zegt Wim. Er is in de omgeving veel te ontdekken. Zoals de berg Cabezo de la Sal. Deze icoon is niet alleen een opvallende berg, maar bovendien één van de belangrijkste locaties voor zoutwinning van heel Spanje. De trail naar de top van de berg is een afwisselende wandelroute van tien kilometer. De tocht gaat langs enkele kloven met als hoogtepunt La Cueva de los Gigantes waarin je gekristalliseerd edelstenenzout kunt zien.

Om te wandelen of hiken zijn er in de omgeving verschillende natuurparken zoals de Sierra del Maimó met een rotsachtige bergpiek met uitzicht op de kust vanaf de 1296 m hoge top. Ook Parque Natural El Hondo dat wordt gevormd door een aantal lagunes leuk voor wandelaars en fietsers. Kies je voor een route aan de kust dan is er een prachtig 26 kilometer lang wandel- en fietspad langs de middellandse zee vanaf het San Juan strand.

► sunny-vista.com

PARADIJS IN HET HART VAN Andalusie

Verstopt tussen de eeuwenoude olijfbomen, in het pittoreske Villanueva de Algaidas in de provincie Malaga, ligt de centraal gelegen B&B Casa Valle de Oro van Joost en Tatienne. Wandelaars en fietsers kunnen hun hart ophalen in de omliggende natuurparken want vanuit Casa Valle de Oro beginnen diverse routes.

Waaronder stukken van de GR249, die je langs spectaculaire vergezichten voeren, met uitzichten op de Sierra Alta de Rute, Pico Chamizo en de Sierra Nevada in Granada. Fietsers kunnen de regio verkennen via schilderachtige wegen. Je kunt bij de B&B fietsen huren en Joost en Tatienne stippelen graag wandelingen en fietstochten voor je uit. Voor onderweg kunnen ze een picknick meegeven.

Deze ecologische B&B, opgericht door de Belgisch/Nederlandse globetrotters, biedt een mix van rust, avontuur en gastvrijheid. Hun passie voor duurzaamheid is overal voelbaar, van de stijlvolle kamers tot de Mongoolse yurts en de charmante self-catering casita, allemaal met en-suite badkamers en een vleugje wereldse inspiratie.

Behalve routes in de directe omgeving, kun je ook de Via Verde del Aceite fietsen in de Sierra Subbeticas van Cordoba of wandelen in El Torcal in Antequera. Aan het einde van een dag vol ontdekkingen, keer je terug naar Casa Valle de Oro om te ontspannen en eventueel een heerlijke massage. Na een duik in het chloorvrije zwembad, geniet je van een cocktail op het dakterras onder de sterrenhemel of kun je je culinair laten verwennen met een diner, bereid met lokale ingrediënten en olijfolie van eigen bodem.

► casavalledeoro.com

De Caminos de Pasión

FIETSEN DOOR HET HART EN DE ZIEL VAN ANDALUSIË

Afgelopen najaar was onze redactie uitgenodigd om een route te ontdekken die langs tien historische plaatsjes in Andalusië loopt. We stapten op de fiets om grote delen van de route af te leggen die de plaatjes van de Caminos de Pasión verbindt.

Het weer zat echter niet mee. Terwijl Spanje geteisterd werd door de Dana van oktober, trostseerden wij stoere maar nietsvermoedende Hollanders, de eerste dagen de regen. Helaas werd de laatste fietsdag afgelast omdat de route toen echt onbegaanbaar werd. Toch hebben we een mooie indruk van de Caminos de Pasión gekregen, die overigens valt onder de zes Rutas Culturales van Spanje. Dankzij de mooie natuur, de vriendelijke lokale bevolking, het snuffe cultuur dat we opdeden en de geweldige maaltijden met plaatselijke gerechten die we geserveerd kregen, kijken we terug op een geslaagde persreis. Een belangrijk product op de route is de olijfolie, afkomstig uit de vele olijfgaarden die het landschap sieren. Je kunt een bezoek brengen aan een van de *almazaras*, olijfoliemolens, ontbijten tussen eeuwenoude olijfbomen of olijfolie proeven op verschillende locaties langs de route.

Caminos de Pasión dankt haar naam aan een van de meest populaire evenementen in Andalusië: de Semana Santa (Heilige Week). Dat is de rode draad die door het culturele aanbod van alle tien de plaatsen loopt. Een traditie die door de tijd heen in stand is gehouden en die vandaag de dag artistiek en sociaal erfgoed van onschatbare waarde vertegenwoordigt en waarvan de Andalusische barok een van de kenmerken is.

Drie provincies, elf etappes

De route gaat door 3 provincies en 25 gemeenten en is 336 tot 449 km lang, afhankelijk van de variant die je kiest. Je kunt de route te voet, op de fiets of te paard afleggen. De route begint in het plaatsje Alcalá la Real in Jaen en eindigt in Utrera in de provincie Sevilla. Ieder traject is anders, je maakt bij wijze van spreken een ontdekkingsstocht door de geschiedenis, de natuur en de cultuur van de bevolking. De route begint vrij bergachtig en loopt over in heuvels, terwijl de laatste etappes meer over het platteland gaan. We nemen je mee op de route!

ETAPPE 1

Alcalá la Real (Jaén) - Priego de Córdoba (Córdoba)

Dit heuvelachtige gebied, bezaaid met olijfgaarden, heeft steile hellingen waar je kunt genieten van de weidsheid van het landschap. Je komt langs kastelen, zoals het fantastische Fortaleza de la Mota in Alcalá la Real en langs witgekalkte huizen. Onderweg meanderen rivieren, zoals de rivier Almedinilla, die hebben geleid tot het ontstaan van kleine dorpjes eromheen.

Het laatste stuk gaat door natuurpark Sierra Subbética, met een panoramisch uitzicht op de Pico Tiñosa, het hoogste punt van de provincie Córdoba, en op het oude centrum van Priego de Córdoba, waar het Balcón del Adarve over uitkijkt.

ETAPPE 2

Priego de Córdoba (Córdoba) - Baena (Córdoba)

De MTB-route is mooi om het natuurpark én tevens Geopark Sierra Subbética te leren kennen. We maken gebruik van oude paden, die sinds mensenheugenis communicatie mogelijk hebben gemaakt tussen de dorpen die deel uitmaken van dit beschermde natuurgebied. Je fietst langs verticale kliffen met constant overvliegende vale gieren, de Kalifaatbrug van Carcabuey en bos met steeneiken en gal-eiken. Dit is gelijk één van de meest aantrekkelijke dagen van de route.

Wanneer de je route over de weg kiest rijd je langs de rand van het Geopark Sierra Subbética, maar zul je toch wat van de schoonheid van het park meepakken. De wegweg is in ieder geval minder zwaar. Zodra je het plaatsje Luque passeert, kom je op het platteland van de provincie Córdoba en volg je het stuk Via Verde dat naar het stadje Baena leidt.

ETAPPE 3

Baena (Córdoba) - Cabra (Córdoba)

Vanuit Baena, gelegen op de top van een bergketen, fiets je richting Doña Mencía, waar de olijfgaarden nog niet zijn doorgedrongen en de oorspronkelijke natuurlijke vegetatie bewaard is gebleven. Onderweg kijk je op tegen het dorp Zuheros, dat tegen de rotswanden lijkt te zijn aangeplakt.

Na Doña Mencía sluit je weer aan op de Via Verde del Aceite, die je naar Cabra brengt en het noordelijke deel van het natuurpark doorkruist. Op dit traject kruis je verschillende oude spoorbruggen en tunnels. De aankomst in Cabra is bij het oude treinstation van de stad, dat nu is gerenoveerd en omgebouwd tot een hostel.

ETAPPE 4

Cabra (Córdoba) - Lucena (Córdoba)

Cabra is een van de toegangspoorten tot de Sierra Subbética en ligt direct aan de Via Verde. Op korte afstand van de start kun je de Fuente del Rio bron bezoeken. Vanaf dit punt, en verder in de richting van Lucena, kun je lapiaces zien; verticale rose-gekleurde steen uitsnijdingen en scheuren die werden blootgesteld toen de spoorlijn werd geopend.

De vegetatie verandert naarmate we het natuurpark verlaten en maakt opnieuw plaats voor uitgestrekte olijfgaarden. Je zult ook verrast worden door steeneiken en riviervegetatie, zoals het bos rond de beek Alamedal; ook wel bekend als de Valle van de Fossielen, rijk aan steenresten van ammonieten. Het laatste deel van de route volgt de buitenwijken van het stadje Lucena tot je het oude treinstation van de stad bereikt.

Over de route.

De Caminos de Pasión verbindt 10 Andalusische stadjes met elkaar. Je fietst van oost naar west door het hart (en de ziel) van Andalusië, op de as Granada – Sevilla. Startplaats Alcalá la Real ligt op 918 meter. Eindpunt Utrera op 49 meter. Gemiddeld daal je af, maar er zit onderweg heel wat klimwerk in de Caminos de Pasión. De eerste dagen in de Sierra de Subbética zijn heel mooi, maar ook behoorlijk zwaar. Zonder e-bike voor de meeste toerfietzers wellicht te zwaar. Vooral de etappe Alcalá – Priego is pittig. Wat je kunt doen is na bezichtiging van Alcalá, je daadwerkelijke fietstocht beginnen in Priego.

Na de pittige start kom je op de mooie Via Verde del Aceite. Daarna rijdt je nog een paar dagen door het heuvelland, tot je de Campiña bereikt. Dat is het uitgestrekte, glooiende landbouwgebied in de brede vallei van de Guadalquivir.

► [De routes vind je op de website van Caminos de Pasión op het routeplatform Komoot.](#)

Het is mogelijk de route – geheel of gedeeltelijk – te voet af te leggen. Je volgt daarvoor de Grande Randonnée 341. De dagafstanden tussen de dorpen van de Caminos de Pasión lopen uiteen van 11 tot 40 kilometer. De wandelroute is gelijk aan de MTB-route.

JE HEBT DE KEUZE UIT DRIE ROUTES:

WEGVERSIE: 449 KM • MOUNTAIBIKEVERSIE: 336 KM • GRAVELVERSIE (OVERLAPT GEDEELTELIJK MET MTB-VERSIE) 339 KM

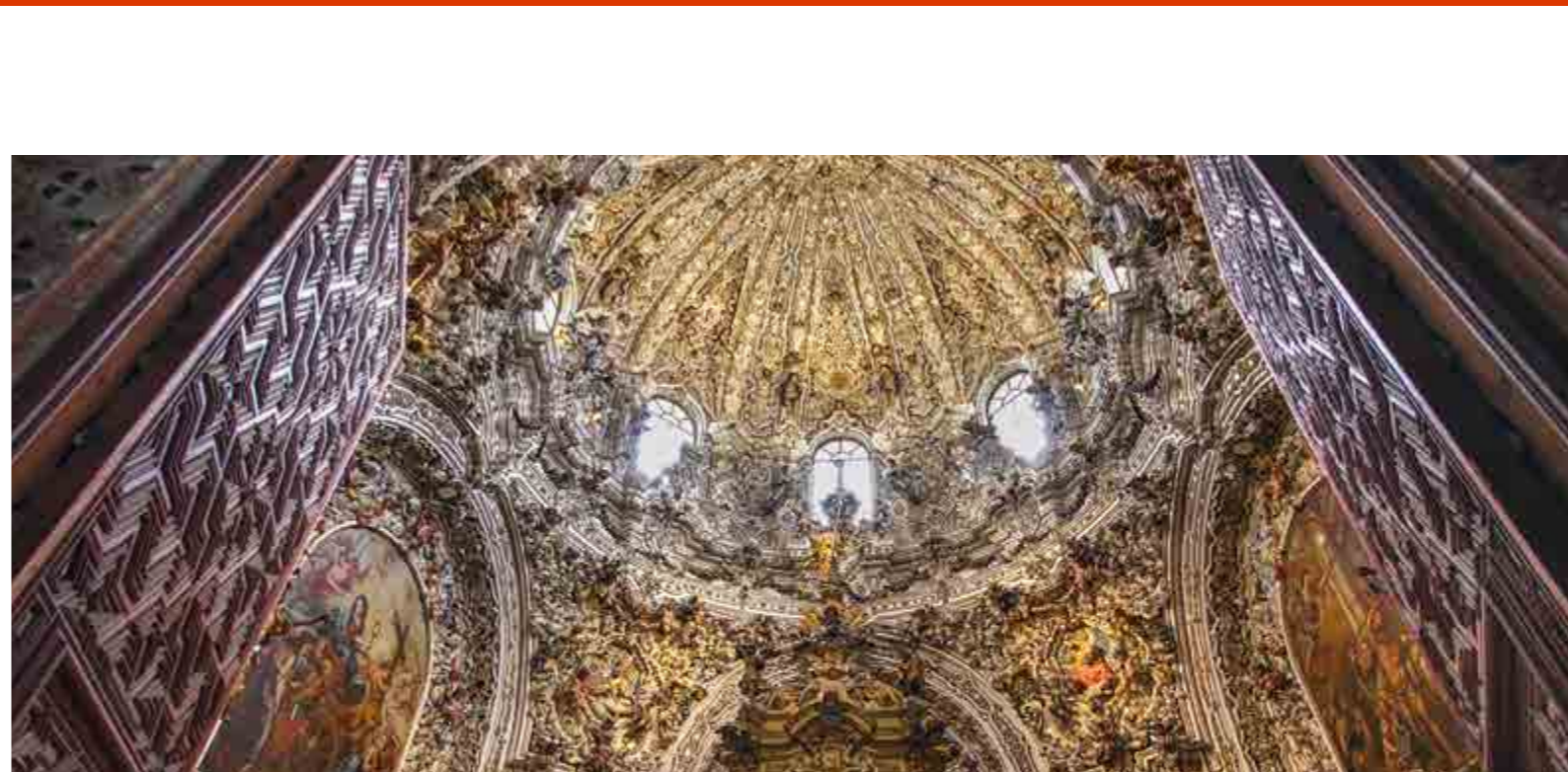
Een afwisseling van etappes over de weg en etappes over gravel (waaronder de Via Verde) levert de meest voor de hand liggende route op. Je kunt natuurlijk ook altijd losse etappes fietsen.

ETAPPE 5

Lucena (Córdoba) - Puente Genil (Córdoba)

Het grootste deel van de route tussen Lucena en Puente Genil loopt door olijfgaarden, enkele wijngaarden en graanvelden en langs de oude spoorlijn die vroeger de twee plaatsjes met elkaar verbond. Je fietst hier nog steeds over de Via Verde. Tussen deze uitgestrekte akkers staan afscheidingen met inheemse bomen die als toeluchtsoord dienen voor diersoorten die samenleven met de landbouw.

Je verlaat de Via Verde bij het oude station van Campo Real in Puente Genil, en zult om het stadscentrum te bereiken, een pad meekomen dat vlak langs het irrigatiekanaal Genil-Cabra loopt.

ETAPPE 6

Puente Genil (Córdoba) - Estepa (Sevilla)

Deze etappe, die vlakbij de brug begint waaraan de stad Puente Genil haar naam te danken heeft, loopt langs de oevers van de rivier van Genil van waaruit je via heuvelachtig terrein met olijfgaarden naar de provincie Sevilla begint te klimmen.

Je fietst over oude geitenpaden en landwegen die de plaatsjes van Caminos de Pasión eeuwenlang met elkaar hebben verbonden. Langs deze uitgestrekte olijfgaarden kun je uitrusten in de schaduw van honderd jaar oude steeneiken, overblijfselen van het imposante mediterrane bos dat dit gebied ooit domineerde. Het laatste stuk fiets je met zicht op Estepa, dat ligt in de uitlopers van de Sierra.

ETAPPE 7

Estepa (Sevilla) - Osuna (Sevilla)

Tijdens dit eerste deel, tussen de Fuentes de Estepa en Gilena, kom je langs het pad van Tajillos, een oud Romeins pad. Wat betreft fauna kun je overal onderweg vogelsoorten zien zoals de havikarend, de eenzame rotslijster, de oehoe of de kruisbek. Maar ook zoogdiersoorten zoals de relmuis, berge of vos en reptielen zoals de ladderslang, de hoefijzerslang of de ridderhagedis. In het laatste deel van de route fiets je langs een rivierbedding met overvloedige oevervegetatie en een flinke stroming. Vanaf hier bereik je Osuna.

ETAPPE 8

Osuna (Sevilla) - Écija (Sevilla)

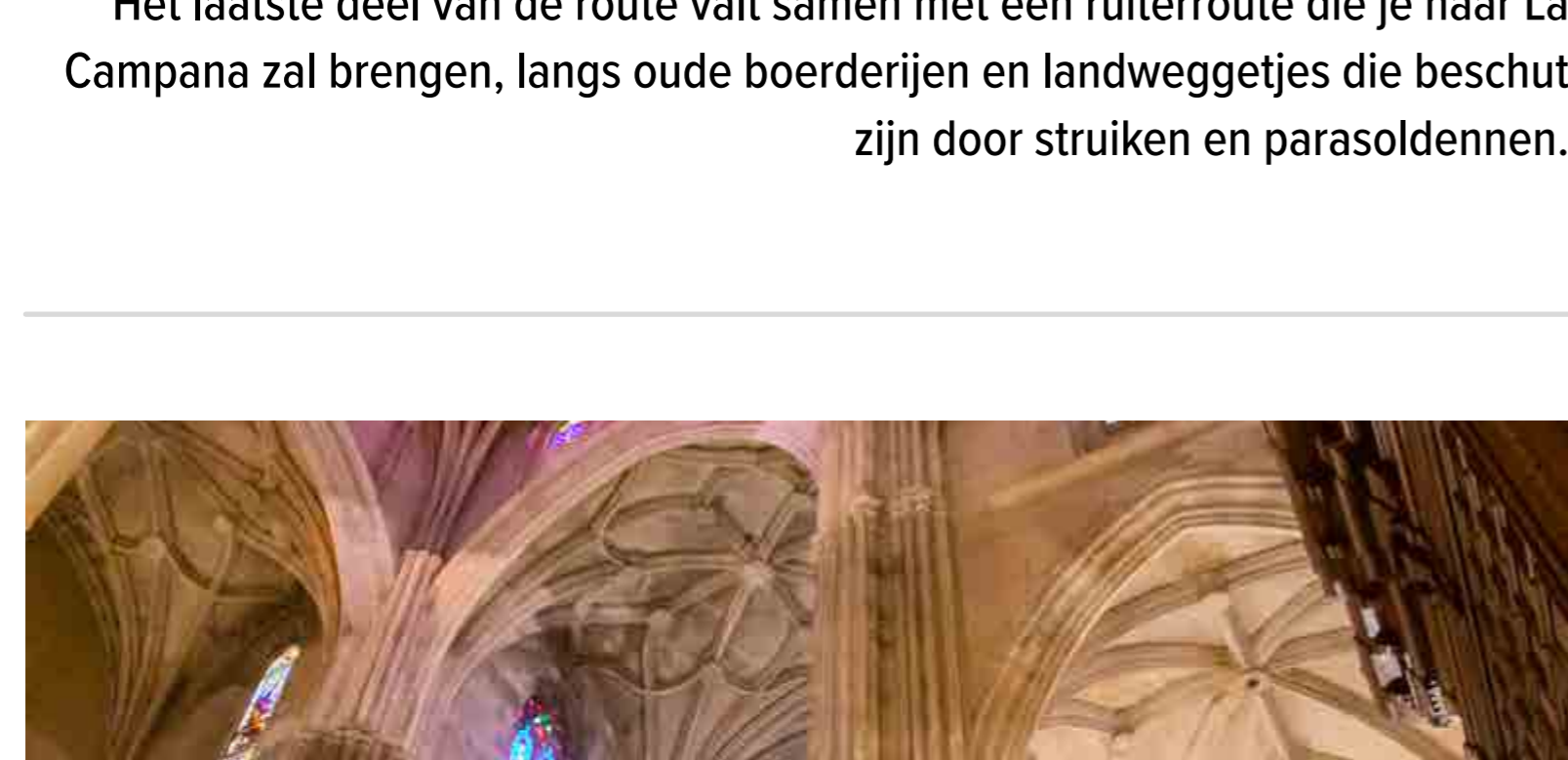
Een interessante route over het platteland van Sevilla. Gevormd door seizoensgebonden lagunes en vijvers die regenwater afvoeren, is dit gebied beschermd en verklaard tot speciale beschermingszone voor vogels. Een groot aantal vogels komt hier elk jaar om uit te rusten op hun trekroute. Flamingo's, ganzen, blauwe reigers en de bijna uitgestorven wilde eend zijn enkele van de illustere bezoekers. Daarom is het passeren van de imposante Lagune van Ruiz Sánchez, die nu deel uitmaakt van de gemeente Écija, een van de belangrijkste attracties van deze etappe.

ETAPPE 9

Écija (Sevilla) - La Campana (Sevilla)

De Via Verde de la Campiña leidt je naar Fuentes de Andalucía, via La Luisiana en het gehele Villanueva del Rey in Écija, die de tussenpunten van deze etappe vormen. Dit is landbouwgebied afgewisseld door olijfgaarden aan beide zijden van deze oude spoorlijn.

Het laatste deel van de route valt samen met een ruiterroute die je naar La Campana zal brengen, langs oude boerderijen en landweggetjes die beschut zijn door struiken en parasoldennen.

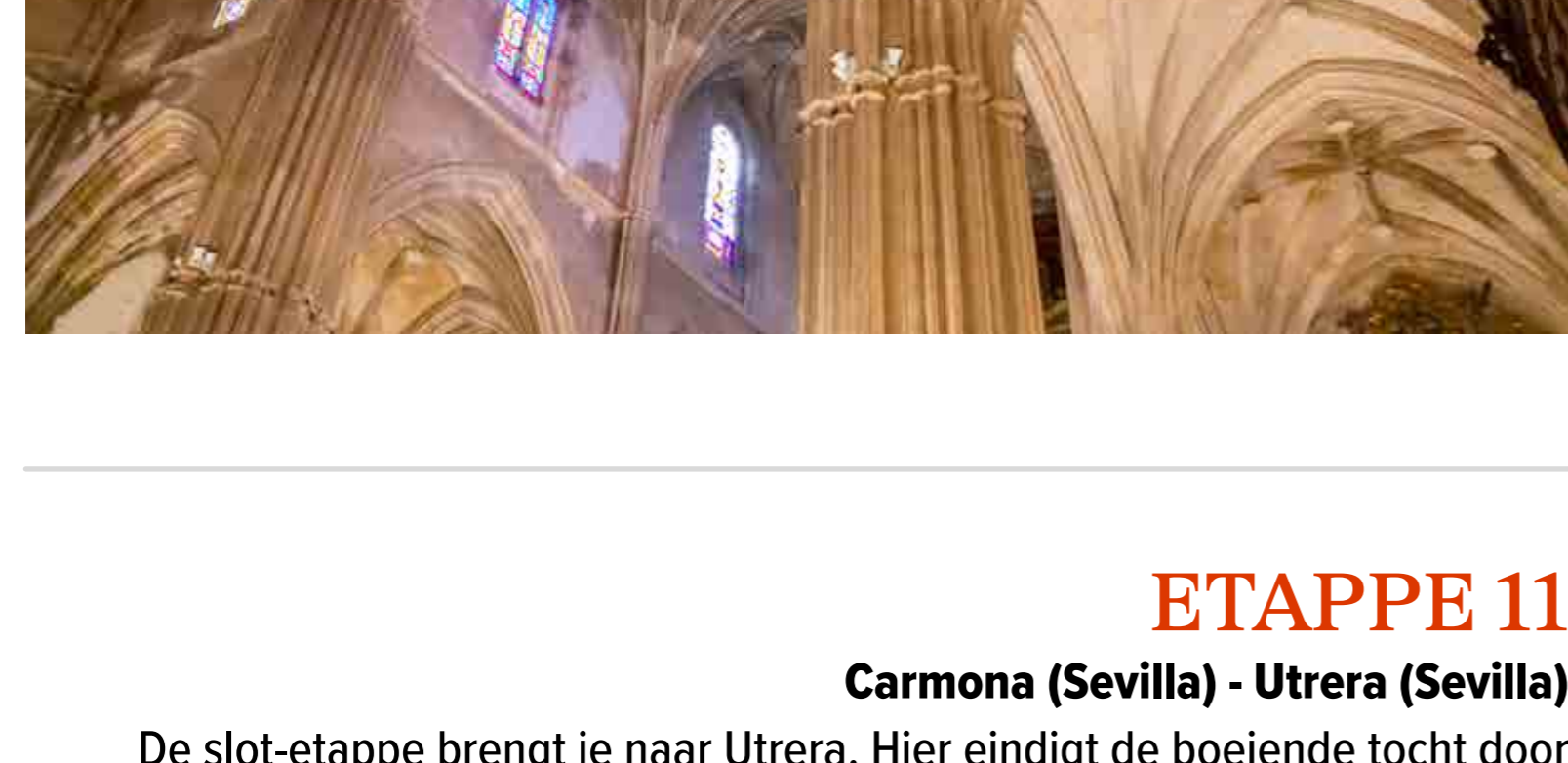

ETAPPE 10

La Campana (Sevilla) - Carmona (Sevilla)

Dit is een etappe die de uitgestrektheid van het platteland van Sevilla in het hart van de Guadalquivir-vallei laat zien. Er zijn voortdurend stijgingen en dalingen in een heuvelachtig landschap met uitgestrekte akkers.

Kort voordat je in Carmona aankomt, kom je langs Cueva de la Batida, een oude Romeinse steengroeve die actief was tot de 18e eeuw. Tijdens de beklimming van Carmona heb je niet alleen een indrukwekkend uitzicht op het historische centrum, maar kom je ook langs de oude Romeinse weg die naar de stad leidt en passeer je een van de oude Romeinse bouwen van de stad.

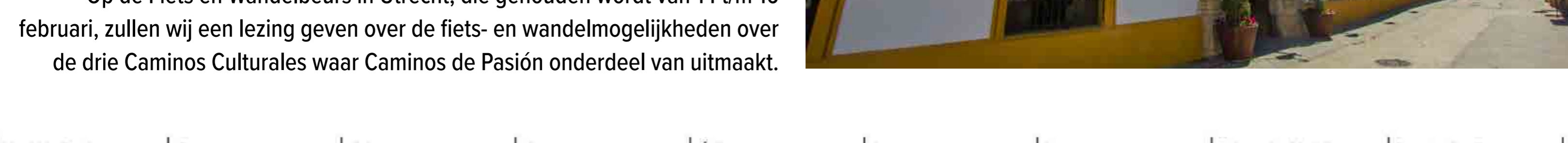

ETAPPE 11

Carmona (Sevilla) - Utrera (Sevilla)

De slot-etappe brengt je naar Utrera. Hier eindigt de bleiende tocht door duizenden jaren geschiedenis. Iedere plaats biedt de sleutel tot het beleven van verhalen over hun kastelen, kerken, kathedraal, musea in historische gebouwen en Andalusische herenhuizen. Wij waren in ieder geval onder de indruk van de rijkdom ervan. Caminos de Pasión is passie. Voor cultuur en traditie in hun puurste vorm. Je verlaat de route niet zonder een fles goede Extra Vierge olijfolie in je fietstas!

Op de Fiets en Wandelbeurs in Utrecht, die gehouden wordt van 14 t/m 16 februari, zullen een lezing geven over de fiets- en wandelmogelijkheden over de drie Caminos Culturales waar Caminos de Pasión onderdeel van uitmaakt.

NATIONAAL PARK

Doñana

Op de rechteroever van de Guadalquivir-rivier in Huelva bij de monding van de Atlantische oceaan vind je Nationaal Park Doñana. De diversiteit van het landschap van het park is ongekend. Lagunes, vaste zandduinen, lopende duinen, struikgewas, bossen en moerassen zijn het thuis van een grote hoeveelheid diersoorten.

Er wonen hier zo'n 360 verschillende vogelsoorten, maar ook verschillende zoogdieren, amfibieën en reptielen én de Iberische lynx. Het Nationaal Park staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO en wordt goed beschermd. Je mag dan ook niet overal zelf met de auto het gebied betreden. Wel kun je wandelend het gebied verkennen. De zes bezoekerscentra van het park zijn een mooi startpunt voor je ontdekkingsstocht. Veel wandelroutes beginnen bij deze centra.

Het bezoekerscentrum El Acebuche ligt op drie kilometer van het dorp Matalascañas en is het belangrijkste centrum van Nationaal Park Doñana. Vanaf het informatiecentrum lopen schitterende wandelroutes langs diverse lagunes. Vanuit het centrum worden ook tochten met gids aangeboden om het Nationaal Park te ontdekken. Zo'n twaalf kilometer noordelijk van El Acebuche ligt bezoekerscentrum La Rocina. Het ligt vlak bij het dorpje El Rocío en is een prima uitgangspunt voor een bezoek aan het Park. In dit bezoekerscentrum wordt ook aandacht besteed aan de bedevaartstocht die elk jaar naar El Rocío leidt.

KLAUTEREN DOOR DE DUIVELSVALLEI VAN

Extremadura

De Garganta de Diablo is een prachtige kloof in de Valle del Jerte, gelegen in de provincie Cáceres in Extremadura. Het is een mooie bestemming voor wandelaars vanwege het adembenemende landschap en de spectaculaire uitzichten. Tijdens een wandeling door de Garganta de Diablo genieten je van indrukwekkende rotsformaties, helderblauwe waterpoelen en een weelderige vegetatie.

Om de Garganta de Diablo te bereiken, kun je het beste naar het dorpje El Torno gaan. Vanaf daar kun je een wandeling maken door de vallei en aan het eind als beloning genieten van het adembenemende uitzicht op de waterval. Van april tot en met oktober kun je er een heerlijk bad nemen. Wanneer je de Garganta de Diablo bezoekt, zul je versteld staan van de kracht van de waterval. Het geluid van het kletterende water en de groene omgeving zorgen voor een serene en magische ervaring. Vergeet dus niet je camera mee te nemen om deze bijzondere plek vast te leggen!

De Valle del Jerte is een vallei in de regio Extremadura die bekend is om zijn overvloedige kersenbloesems die elk jaar in maart en april in bloei staan. Je kunt door deze vallei nog veel meer prachtige wandelingen maken en in de maanden juni en juli langs de weg heerlijke verse kersen kopen.

El Camino Holandés

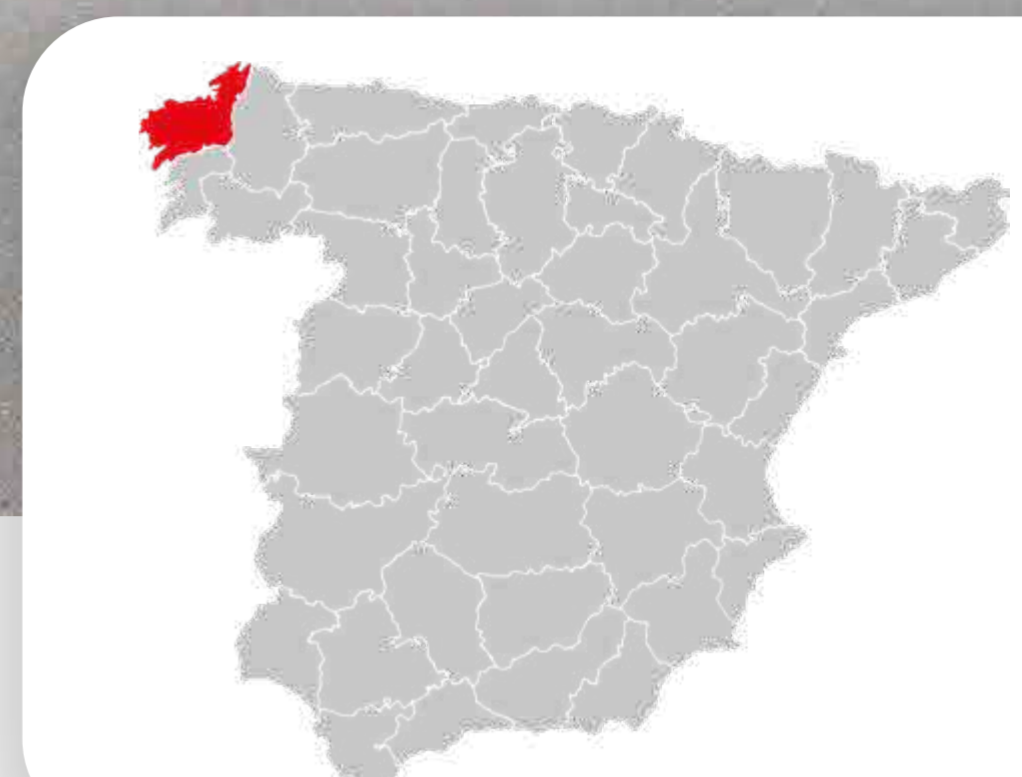
NAAR SANTIAGO DE COMPOSTELA

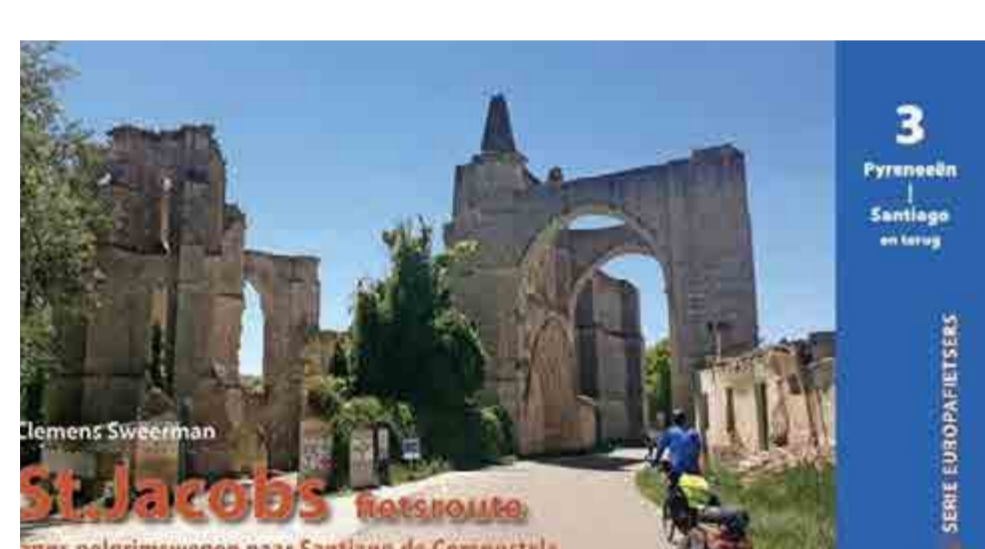
De laatste etappe van de Camino de Santiago is de mooiste. Vooral als je die kunt afleggen over de Camino Holandés. Heb je wel eens gehoord van deze Camino? Het kreeg deze naam omdat het de meest bereide Camino door Nederlandse pelgrims is.

De belangstelling voor de Sint Jacobsroute, de Camino de Santiago, is groter dan ooit. Ook vanuit Nederland en België trekken jaarlijks duizenden pelgrims te voet of op de fiets naar Santiago. Getrokken door het avontuur, de ontmoetingen onderweg en het idee dat je een route volgt die al sinds de 10e eeuw pelgrims uit alle windstreken naar Galicië brengt. De route behoort al heel lang tot het Europese Culturele Erfgoed.

De Camino de Santiago bestaat uit een netwerk van diverse historische routes die allemaal samenkomen in de stad Santiago de Compostela, waar de apostel Jacobus (Santiago) wordt vereerd. De meest gebruikte route is de Camino Francés. Maar er bestaat ook een Camino Holandés....

Het is een mooie gedachte om juist de laatste etappe naar Santiago door een rustig en groen gebied te fietsen

Touro en de Camino Holandés

Touro is een gemeente niet ver van de stad Santiago. Het begon mensen in Touro op te vallen dat er veel fietsende pelgrims door de gemeente kwamen, die blijkbaar waren afgeweken van de hoofdroute. En het bleek dat die fietsers bijna allemaal uit Nederland kwamen. De alternatieve laatste etappe naar Santiago noemden ze daarom El Camino Holandés. Inmiddels is het traject ontdekt door een breed scala aan andere nationaliteiten die kiezen voor de rust en schoonheid van de route. Hierbij zijn we dank verschuldigd aan Clemens Sweerman, de man die langs de plaatsen van de historische camino een route wist te vinden met zo veel mogelijk rust en zo weinig mogelijk verkeer.

De omweg naar Santiago

De officiële route naar Santiago loopt van Arzúa over de N547 naar Santiago. Het aantal pelgrims (vooral wandelaars) op dit laatste deel van de Camino Francés is indrukwekkend. Nergens op de route is het drukker dan hier. De Camino Holandés is het rustige alternatief. Je verlaat de N547 een paar kilometer na Arzúa en neemt de N240 voor een meer zuidelijke route naar Santiago. Die lus is 40 kilometer, 10 km langer dan de drukke route over de N547.

De omweg waard

Het gebied waar je doorheen fietst, is typisch Galicisch. Je komt door meerdere kleinere plaatsen, prachtig groen bos en cultureel zeer interessant plekken. De uitzichten zijn prachtig. Het is een regio met oude lokale tradities, een heerlijke keuken en een rijk religieus erfgoed van kerken en kapellen. En niet te vergeten de typische horreos (graanschuren) en dolmenes, (hunebedden). Watervallen maken ook deel uit van dit Atlantisch bosgebied, zoals de Batán waterval.

De culturele schatten van Touro

De plaats Touro is een hoofdgemeente waar de negentien dorpjes in de omgeving onder vallen. Het is sowieso leuk om het oude stadhuis te bekijken. Er staan opvallend veel landhuizen in Touro die in het Galicisch pazos worden genoemd. Sommigen van deze pazos zijn nu musea en kun je bezoeken zoals de Pazo de Andeade, Casa grande de Dioño, Pazo de Rosende, Pazo de Lobagueiras, Pazo de Mince o Pazo de San Cristovo. Het meest bijzondere van Touro is dat de rivier Ulla er doorheen stroomt. Over deze rivier werden door twee discipelen de stoffelijke resten van apostel Santiago gebracht, in Jeruzalem was overleden. Tijdens je fietstocht kijk je regelmatig neer op deze rivier die door het landschap kronkelt. Langs de oevers staan eeuwenoude cruceiros, bakens die de weg naar Santiago aanduiden.

Het bijzondere van de route

Het is een mooie gedachte om juist de laatste etappe naar Santiago door een rustig en groen gebied te fietsen. Dit zorgt voor sommige reizigers voor een diepere verbinding met de natuur en met jezelf. In het tweede deel van het traject doemen de torens van Santiago de Compostela op, voor iedereen een bijzonder moment. Voor pelgrims, maar ook voor andere fietsers en wandelaars, is het leuk om een paar dagen in Touro te verblijven. Je kunt van hier verschillende mooie fiets- en wandeltochten maken door een weelderig groene omgeving.

Praktische informatie

- Over de route die door Clemens Sweerman is beschreven lees je alles op [de site van de Europafietsers](#).
- Het deel van de serie dat door Spanje gaat kun je [hier bestellen](#)
- Touro ligt op Breedtegraad 42° 51' 5 Noord, Lengtegraad 8° 18' 5 West. De gemeente behoort administratief tot de provincie A Coruña en ligt in het zuiden ervan op 316 meter boven de zeespiegel en op minder dan 60 km van de kust.
- Slapen: Touro biedt unieke accommodaties, van kleinschalige familiehotels, tot landhuizen of hutten in het bos. Meer informatie over overnachtingsmogelijkheden vind je op de website van Touro in het Nederlands. [Klik hier](#)

ONTDEK TOURO

5 ESSENTIELE ERVARINGEN

- Eén verblijf**
Verblijf in een 18e eeuwse hermitage of in een rustig hotel met een terras.
Oude hermitage verblijven met een restaurant en accommodatie.
- Culturele schat**
Maak een stop bij graanschuur van Outeiro, erkend als cultureel erfgoed.
- Adembemend uitzicht**
Maak een stop bij graanschuur van Outeiro, erkend als cultureel erfgoed.
- Natuur in haar zuiverste vorm**
Bezoek het landschap van Outeiro en het reuze oude eikenbos van Outeiro met zijn bron van mineraal water.
- Aarde en water**
De oeverafzettingen kunnen de rivier de Ulla verschromen, en van dit belangrijke ruiter in Galicië, aan zijn ondercompaan in een aurfentien, in een afzetting bos door een bos van de bronnen aan Pozo do Pego.

TOURO
www.touroturismo.com

EUROVELO 3

Pelgrimsroute

BEZOEK TOURO OP DE FIETS

Het Europese fietsnetwerk

WAT IS EUROVELO?

EuroVelo is het Europese fietsnetwerk dat bestaat uit 17 langeafstandroutes die het hele continent doorkruisen en met elkaar verbinden.

Dit netwerk is ontwikkeld en wordt gecombineerd door de European Cyclists' Federation (ECF) en stelt zowel toeristen als de lokale bevolking in staat om met de fiets te gaan.

Touro ligt op de laatste etappe van de pelgrimsroute op weg naar Compostela.

DUTCHMAN'S ROUTE

De EuroVelo 3, ook wel bekend als de 'Dutchman's Route', doorkruist de prachtige gemeente Touro langs de regionale weg AC-240.

Touro is een uitstekende halte voor fietstoeristen die de volgende ochtend de hoofdstad van Galicië willen verkennen.

Wist je dat Nederlandse fietstoeristen meer dan dertig jaar geleden begonnen met het uitstippelen van een fietsalternatief voor de Franse route? Vandaag de dag is dat de EuroVelo 3.

Clemens Sweerman gaf de Dutchman's Guide to the Camino uit, waardoor Touro een favoriete bestemming werd voor fietstoeristen uit het noorden.

Toegang tot de Nederlandse Camino-gids
www.europafietsers.nl

Meer informatie over de EuroVelo 3 of Pelgrimsroute
www.tourismo.gal/que-hacer/eurovelo

ONTDEK TOURO

Leer het natuurlijke, culturele en historische erfgoed kennen tijdens je reis op de EuroVelo 3.

- Natuurlijk erfgoed
- Rivier Ulla: Verbonden met Pozo do Pego.
- Recreatiegebied Santaña.
- Recreatiegebied Brandelos.
- Uitzichtpunt Coto de San Sebastián.
- Mince-waterval.
- Cultureel en historisch erfgoed
- Landhuis van Andeade.
- Landhuis van Mince.
- Graanschuur van Outeiro

BEZOEK TOURO
www.touroturismo.com

Vijf mooie fietsvakanties voor 2025

Gun jezelf het gemak van een georganiseerde individuele fietsreis. De hotels zijn geboekt, de bagage wordt vervoerd en je hoeft niet veel meer te doen dan fietsen en genieten. En als je voor een huurfiets kiest kan dat ook een elektrische zijn. Voor het komende fietsseizoen hebben we vijf fietsvakanties voor je geselecteerd...

RONDA EN DE WITTE DORPEN VAN ANDALUCIA

Dit mogen we gerust een klassieker noemen. Tijdens deze rondreis fiets je door het prachtige en verrassend groene landschap rondom het historische stadje Ronda. Onderweg ontdek je de iconische witte dorpen, zoals Zahara en Setenil, die als pareltjes oplichten tegen de groene heuvels. Deze mooie dorpen vertellen het verhaal van eeuwenoude tradities en Moorse invloeden.

- Je fietst over verharde wegen en over harde gravelpaden
- 8 dagen, 7 overnachtingen, 6 fietsdagen
- 47 tot 57 km/dag

[LEES MEER](#)

DE DON QUICHOT-ROUTE DOOR LA MANCHA

Deze fietstocht staat garant voor een week ontspannen en plezierig fietsen. In tegenstelling tot veel andere delen van Spanje, hoef je in La Mancha nooit zwaar te klimmen. Het landschap is vlak tot glooiend en de rustige wegen voeren je door uitgestrekte wijnvelden, bossen en natuurgebieden. In de sympathieke en levendige dorpen en stadjes zul je heel vaak herinnerd worden aan de figuur van Don Quichot, het romanpersonage dat bijna een historische persoon is geworden, en hier overal wordt vereerd.

- Je fietst meestal over verharde wegen
- 7 dagen, 6 overnachtingen, 4 of 5 fietsdagen
- 46 tot 55 km/dag

FIETSEN DOOR EXTREMADURA

Extremadura is de verborgen parel van Spanje. Het ligt buiten de route van de meeste toeristen, terwijl het tot het mooiste behoort van wat Spanje te bieden heeft. Zowel wat betreft de natuur als cultureel en historisch. Extremadura is mooi heuvelachtig en in voor- en najaar verrassend groen. Het landschap is typisch Spaans met veel olijfbomen en kurkeiken. Daarnaast heeft het prachtige steden en dorpen. Cáceres en Trujillo bijvoorbeeld, en Mérida, het Rome van Spanje. De Don Quichot- en de Extremadurareis zijn samen te voegen tot een tweeweeks fietsavontuur.

- 7 dagen, 6 overnachtingen, 5 fietsdagen
- 32 tot 75 km/dag

NATUUR EN CULTUUR IN HET ACHTERLAND VAN DE COSTA BRAVA

Houd je van natuur, cultuur en gastronomie? Dan is deze 8-daagse reis wat je zoekt. Je start in de prachtige stad Girona en eindigt in Figueras, bekend om het Dali-museum. Daartussen fiets je door wijngaarden en bossen, kom je in oude vissersdorpen en middeleeuwse stadjes en maak je kennis met de wijncultuur en de lokale keuken in dit gebied. Een mooie fietsvakantie door een gebied dat je zal verbazen.

- Je fietst 60% over verharde wegen en 40% over harde gravelpaden
- 8 dagen, 7 overnachtingen, 6 fietsdagen

FIETSEN OP MALLORCA

Mallorca is gemaakt voor fietsers. Dat weten wielrenners al heel lang. Maar wist je dat je er als toerfietser ook een geweldige vakantie kunt hebben? Deze fietsweek begin je net buiten La Palma. Daarna fiets je over rustige weggetjes het mooie binnenland in en trek je langs hotels naar Porto Cristo en Port de Pollença, en daarna via het Tramuntanagebergte en het hart van het eiland terug naar La Palma. Zo krijg je al het moois van Mallorca te zien, zowel de kust als het binnenland. Deze reis geeft je de vrijheid om het eiland in je eigen tempo te ontdekken met elke dag biedt een nieuwe ervaring.

- 7 overnachtingen, 6 of 7 fietsdagen
- 38 tot 78 km/dag

REIZEN MET TREIN EN BUS

Naar & In Spanje

Voor je reis naar Spanje het vliegtuig nemen is voor velen van ons minder vanzelfsprekend dan het ooit was. Zijn trein of bus alternatieven, ook voor reizen binnen Spanje? En wat als je je fiets wilt meenemen?

TEKST: HANS RESING & MICHAEL KOOL

Met de trein NAAR Spanje

Je kunt via twee routes met de hogesnelheidstrein naar Spanje. De ene lijn gaat via Amsterdam-Rotterdam-Antwerpen-Brussel-Parijs-Gerona-Barcelona, en de ander gaat na Parijs via Bordeaux naar Hendaye (grens met Spanje). In beide gevallen moet je – na aankomst op het Gare du Nord – in Parijs door naar een ander station. Voor de richting Barcelona is dat het Gare de Lyon, voor de richting Hendaye het Gare Montparnasse.

De overstap kost je natuurlijk wat tijd, maar desondanks kun je met de trein binnen 10 uur van Amsterdam in Spanje zijn! Zo'n treinreis is zeker niet goedkoop, maar wel stressvrij, comfortabel en dus verrassend snel. Waarschijnlijk voor steeds meer mensen een alternatief in tijden van vlieschaamte en oplopende vliegtarieven.

De 'Barcelona-trein' brengt je meteen een goed stuk Spanje in. Het traject over Bordeaux eindigt bij de grens, in het Frans Baskische Hendaye. Tip: overnacht in Hendaye. Als je de vroege trein hebt genomen ben je daar al aan het eind van de middag en kun je nog wat tijd doorbrengen in het gezellige en heerlijk relaxte stadje. De volgende dag neem je dan het verbindende Baskische spoorlijntje over de grens, tussen Hendaye en San Sebastian. Die vind je niet terug in welke internationale spoorplanner dan ook, maar wel op www.euskotren.eus/en

Op zoek naar tickets, prijzen en route suggesties: [ga naar treinreiswinkel.nl](http://ga.naar.treinreiswinkel.nl). En voor alle verbindingen, [zie deze onvolprezen website](#)

Met de trein NAAR Spanje met fietsen in de trein

Binnen 10 uur naar Spanje lukt zeker niet als je een fiets mee wilt nemen. Het probleem zit hem op het traject tot Parijs. De Eurostar (zo heet de Thalys tegenwoordig) neemt geen fietsen mee (tenzij je erin slaagt daarvan een pakketje van 120x90 cm te maken). Je bent aangewezen op regionale treinen en zal een aantal keer moeten overstappen. Vanaf Parijs gaat het dan ineens heel snel als je richting Hendaye gaat. Op die TGV zijn een aantal plaatsen voor fietsen beschikbaar. Voor de Barcelona-route ben je aangewezen op minder snelle (nacht)treinen die je tot nabij de Spaanse grens brengen. Voor de meesten van ons is met fiets en trein naar Spanje geen aantrekkelijke optie. Wil je je er toch verder in verdiepen, lees dan het verslag van Michelle en haar man. Zij namen de proef op de som en planden een treinreis met fietsen naar Zuid-Spanje. Spoileralert... ze zijn aangekomen! [Hier lees je hun verslag.](#)

Ben je 60-plus, koop dan op het eerste het beste station voor zes euro een 'Tarjeta Dorada' kaart

Met de bus NAAR Spanje

Vervoer per bus is een goede optie als je over een beperkt budget, genoeg tijd en heel veel zitvees beschikt. Je bent minimaal 25 tot 30 uur onderweg, doet heel wat haltes aan en zal ook nog over moeten stappen. Daar staat dan wel tegenover dat reizen per bus minder belastend is voor het milieu dan per vliegtuig of auto. De groene Flixbus rijdt dagelijks tussen Nederland/België en Spanje.

Met de bus NAAR Spanje met fiets

In het voorjaar en de zomer rijden er met regelmaat (wekelijks) bussen van Cycletours met fietsaanhanger naar Spanje. Zij brengen je naar Burgos en Pamplona (op de Camino de Santiago) of naar Gariguella of Banyoles als je over de Catalonië-kant wilt reizen. De Flixbus heeft op sommige lijnen een fietsdrager waarop (ongemonteerd) vijf fietsen mee kunnen (geen e-bikes).

Reizen IN Spanje met de trein

Treinen in Spanje zijn betrouwbaar en goedkoop. Het land beschikt over een groot en nog steeds groeiend netwerk aan hogesnelheidslijnen. Vroeger reden daar alleen de treinen van de RENFE (de AVE en de low cost AVLO) maar nu ook van de budgetmaatschappijen OUIGO en IRYO. Die concurrentie heeft gezorgd voor lagere tarieven en steeds meer reizigers. Soms verbaas je je erover hoe voordelig reizen per hogesnelheidstrein in Spanje kan zijn. Naast het netwerk van hogesnelheidstreinen is er uiteraard ook het traditionele spoor. Daarop rijden langeafstandstreinen, MD-treinen (middellange afstand) en Cercania-treinen (korte afstand, meestal in de buurt van steden).

NAMEN...

De Spaanse spoorwegen opereren onder verschillende namen, en dat is af en toe knap verwarrend:

- Renfe:** de nationale spoorwegaatschappij, biedt zowel regionale, nationale als internationale diensten aan. Renfe exploiteert ook de hogesnelheidstreinen AVE en AVLO, evenals de Alvia- en Avant-treinen.
- Iryo:** dit is een nieuwe speler op de Spaanse markt, een Spaans/Italiaanse samenwerking.
- Ouigo:** de budgettrein van de Franse spoorwegen (SNCF) die sinds 2021 ook op de Spaanse markt werkt. Ouigo biedt goedkope hogesnelheidsdiensten aan tussen Madrid en Barcelona.
- FEVE:** smalspoorwegaatschappij die voornamelijk in het noorden van Spanje opereert.
- EuskoTren:** bedient Baskenland.
- FGC:** voor de regio Catalonië.
- FGV:** voor de regio Valencia.

TIPS...

- Installeer de Renfe-app op je telefoon.
- Ben je 60-plus, koop dan op het eerste het beste station voor zes euro een Tarjeta Dorada (kaart), en voer de code daarvan in op websites en in de app, of toon 'm aan het loket: enorme kortingen.
- Vanuit Madrid is er voor diverse langeafstandstreinen een x-ray controle vóór de instap. Zorg dat er geen mes (zelfs geen kleintje) in je bagage zit, want die ben je kwijt! Bij de HEMA koop je bestek van hout/bamboe waarvan de gekartelde 'messen' best aardig snijden.

Reizen IN Spanje met fietsen in de trein

Fiets en trein, het zou een mooi huwelijk kunnen zijn. Maar dat is het helaas lang niet altijd. Beginnen met het goede nieuws: de Cercania-treinen (treinen voor de korte afstand in de omgeving van steden) zijn zeer fietsvriendelijk. Je kunt je fiets gratis meenemen in speciale fietscoupés. Ideaal als je de stad uit wilt om een tour op het platteland te maken. Of als je naar het centrum van een stad wilt, maar geen zin hebt om je door eindeloze voorsteden te worstelen. Alle steden in Spanje hebben een Cercania-netwerk.

Op de MD-treinen (middellange afstand) kun je je fiets in principe ook meenemen, maar de ruimte is beperkt. Sommige MD's hebben een speciaal fietscompartiment. Reserveer daarvoor vooraf je plaats om teleurstellingen te voorkomen. Bij MD's zonder fietscompartiment kun je je fiets ook meenemen, maar als de conducteur vindt dat er onvoldoende ruimte is, gaat het feest niet door.

Bij de treinen voor de langeafstand, waaronder de hogesnelheidstrein, kan je fiets alleen mee als handbagage. Je moet je fiets dan in een hoes doen, de pedalen demonteren en het stuur recht zetten. Het geheel mag dan niet groter zijn dan 120 x 90 x 40 cm. Een weinig realistische optie.

Reizen IN Spanje met de bus

Spanje is een geweldig busland. Er ligt een enorm routenetwerk, voor zowel korte als lange afstanden. Iedere plaats van enige omvang heeft een eigen busstation. De kosten zijn laag en de mogelijkheden uitgebreid. Er zijn verschillende busondernemingen, waarvan Alsa de grootste is.

Het routenetwerk van busmaatschappij ALSA

Reizen IN Spanje met fietsen in de bus

Je fiets meenemen in de bus is in Spanje helemaal geen slechte optie. Punt is wel dat de voorwaarden per busonderneming kunnen verschillen. En het humeur van de chauffeur kan ook nog wel eens een rol spelen.

Het beste kun je naar het busstation gaan, daar een kaartje voor jezelf en de fiets kopen en vragen op welke manier de fiets mee kan. Meest waarschijnlijke antwoord: haal het voorwiel eruit, maak die vast aan het frame (tie-rop) en omwikkel het geheel met keukenfolie of bubbeltjesplastic. Bij Alsa kun je ook een hoes kopen. Daarmee voorkom je dat je fiets in het bagageruim achteraan raakt of dat bagage van andere passagier in aanraking komt met jouw ketting. Alsa presenteert zich op de eigen website als een fietsvriendelijk bedrijf.

We konden in dit beknopte artikel niet alle details over reizen per trein of bus uit de doeken doen, maar we hopen dat we je toch een beetje op het goede spoor te hebben gezet.

Wandelen in prachtig Cádiz

Twaalf jaar geleden verhuisde ik met mijn gezin van Catalonië naar Andalusië. In de groene heuvels van de Costa de la Luz in Cádiz vonden we een afgelegen huis op de 'campo'. Niet lang daarna ontdekten we een kartonnen doosje bij een bushalte met een kleine rillende pup erin die we mee naar huis namen en Tommie noemden. Vanaf dat moment gingen we veel wandelen en ontdekten we in de omgeving prachtige wandelroutes. Hieronder vind je twee van onze levelingswandelingen: eentje in de bergen en eentje langs de kust.

TEKST: ANNE MIDDELKAMP

Over het oude veepad langs de rivier tussen Patrite en Jimena

WANDELING 1 | IN DE BERGEN VAN CÁDIZ

Los Molinos de Patrite

Op zoek naar een prettige wandeling voor een luie zondagmiddag kwamen we dit pad tegen. Wat een verrassende ontdekking! Prachtig, fotogeniek landschap, een beetje klauteren hier en daar, een riviertje of twee, ruïnes van oude watermolens, wilde bloemen, orchideeën en ook nog een heleboel gieren die laag boven ons hoofd zweefden toen we ons broodje aan het opeten waren. Perfecte combinatie! Dit is bij uitstek in de winter een heel populair gebied om te wandelen.

De wandeling

Aan het einde van de asfaltweg ga je door een hek. 100 meter verderop wordt op een informatiepaneel de werking van een van de watermolens, El Molino de la Pasada, uitgelegd. Het is meteen heel leuk lopen, over een smal pad met grote stenen, geflankeerd door bosjes en bomen met de rivier rechts van je. In de verte zie je de hoge top van de berg Montero.

Dit gedeelte, de Ruta los Molinos, is het eerste stukje van de Vereda de Patrite y Jimena, het 31 kilometer lange veepad naar Jimena de la Frontera. Die wordt in de volksmond 'De los quintos' genoemd, 'De vijfde', vanwege de jonge mannen uit Jimena die zich gingen inschrijven voor militaire dienst in Cádiz. Zij moesten daar twee dagen voor lopen. Het pad loopt langs de rivieren de Rocinejo en Montero en werd veel gebruikt toen de vijf watermolens in dit gebied nog in werking waren.

Langs het pad loopt een smal kanaaltje dat zorgde voor de toevoer van water naar de molens. Hierna buigt het pad wat verder af van de rivier en kom je over een open vlakte met een indrukwekkende pijnboom rechts voor je in het veld. Steek dit veld over. Na regens kan het hier enorm drassig zijn! Na de vlakte stijgt het pad en kom je bij een uitkijkpunt met een informatiebord. Je kunt de ruïnes van de Molina de Castro Abajo ontwaren en hebt prachtig zicht op de verticale rotsplaten die uit de beboste bergwand steken.

Murmelend water, vlinders en vogelgezang

Je vervolgt het pad over en langs de zandstenen rotsformaties met op sommige plaatsen uitgehakke en uitgesletten treden. Je beseft dat hier door de tijden heen heel wat voetstappen zijn gezet. Even later daalt het pad en moet je een beetje oversteeken, de arroyo del Espino. Links en rechts van je groeien oleanders. Zo fijn hier, gemurmel van water, vlinders, vogelgezang. Dan gaat het pad langzaam omhoog. Aan de overkant zie je weer van die verticale rotsformaties, los Tallones genoemd. Het pad gaat iets naar beneden en dit is dan het einde van de officiële wandeling. Hier staat een informatiebord wat vermeldt dat we op de Vía pecuaria Patrite-Jimena zijn aangekomen bij de restanten van de molens de los Espartiores of Repartidores. We hebben dan ongeveer 2 kilometer gelopen. Tijd voor een broodje! Op het open terrein liggen rotsblokken waar je lekker kunt zitten.

De heuvel op en naar een meertje

Wij willen nog niet terug, het is hier zo mooi! We nemen eerst een kijkje bij de Rio Montero, hiervoor moet je vanaf de 'picknickplek' door een metalen hek en dan iets naar beneden (volg het geluid van het water). We volgen daarna het oude veepad, de Vereda de Patrite y Jimena naar rechts. Een stuk langs de omheining naast de rivier en dan omhoog, de berg op. Vanaf boven heb je geweldig uitzicht op het dal en de ruïnes van de 'Molino de la Pasada de Cantos'. Je komt op een ietwat drassige vlakte met verspreid liggende, enorme rotsblokken. Dit is de Laguna de los Tejillos Colorados, hier staat na zware regens water. Steek deze vlakte recht over en loop het pad nog wat verder naar het noorden, langs prachtige kurkeiken. Nog een klein stukje omhoog kom je bij een tweetal rotsblokken, vanwaar je een prachtig uitzicht over de vallei hebt. Vanaf hier houd je links aan en ga je naar beneden, dit paadje is niet gemarkeerd maar duidelijk te volgen. Er is één splitsing, hier moet je rechtdoor. Na een minuut of 5 ben je dan weer bij het wandelpad van de heenweg en steek je de Arroyo del Espino weer over. Ga rechtsaf weer terug naar het begin van de wandeling.

Bedevoortsoord met een kleurrijke verzameling offergiften

Ongeveer 5 kilometer ten zuidwesten van Alcalá de los Gazules, aan de andere kant van de A381 ligt de Ermita Santuario de Nuestra Señora de los Santos. Een heiligdom wat oorspronkelijk uit de 14e eeuw dateert. Toen werd hier door de inwoners van Alcalá aan de maagd bescherming gevraagd tijdens de Batalla del Salado in 1340, een van de belangrijkste veldslagen van de laatste periode van de Reconquista die hier gestreden en gewonnen werd. Het kerkje is sindsdien een bedevaartsoort. De muren hangen vol met foto's, schilderijen en tekeningen van gelovigen als dank aan de maagd voor het verhoren van hun gebed. De grootste en meest interessante verzameling votief-offers in Andalusië. Je kunt er naar toe om een wens te doen aan de maagd. Een kijkje waard!

► [Santuario de Nuestra Señora de los Santos](#)

Eettip: Venta Patrite

Bij de camping waar bovenstaande wandeling begint vind je Venta Patrite. Het is hier een informele bedoening met loslopende honden en redelijk nonchalante bediening waar je terecht kunt voor koffie met zoets of een stevige, huisgemaakte en prima lunch van bijvoorbeeld chicharrones, (knapperig gebakken varkenszwoerdjes), albóndigas, patat met een gebakken ei en (in het seizoen) hert in saus.

► [Liever vegetarisch? Lees dan mijn blog voor vegetarische tapas.](#)

DE ROUTE

Naam Ruta de los Molinos de Patrite
Waar Net buiten Alcalá de los Gazules, Los Alcornocales
Soort wandeling Circulair
Lengte 6 km
Duur 2,5 uur (zonder stops)
Moelijkheidsgraad Licht
Schaduw Weinig
Hoogste punt 193 meter
Laagste punt 107 meter
Soort pad Gedeeltelijk gemarkeerd, goed te volgen pad deels over rotsblokken

Startpunt van de wandeling is op de CA6201 bij de camping van Alcalá de los Gazules, een paar kilometer ten noord oosten van het dorp. Ter hoogte van de camping is ruimte om je auto achter te laten. De eerste 500 meter is de weg nog geasfalteerd en dan kom je door een hek en begint de officiële wandeling. Na een kleine 2 km door zeer afwisselend landschap kom je aan bij de ruïnes van een watermolen en bord 'Fin de Sendero' – Einde wandeling. Wij vonden het hier zo mooi dat we nog een stukje door gelopen zijn, een berg op en naar een Laguna, een meertje.

Lezersaanbieding Wandelreis Costa de la Luz!

Ga met Ardanza wandelen met een groep langs de Costa de la Luz!

Tijdens deze gevarieerde wandelvakantie die Ardanza aanbiedt in samenwerking met een kleine, lokale organisatie, ontdek je een authentiek, nog onbekend stuk Spanje. Hier vind je moerassen, kliffen, sprookjeswouden, uitgestrekte zandstranden en verborgen baaitjes. Uitgestrekte bergketens met kurkeiken en miljoenen zonnebloemen in het voorjaar. En natuurlijk de uitgestrekte Atlantische Oceaan om een verfrissende duik in te nemen, na, én tijdens de wandelingen. Je verblijft op steenworp afstand van strand en zee.

<https://www.ardanza.nl/kleinschalige-groepsreizen/wandelreis-costa-de-la-luz-in-zuid-spanje/>

€100 korting voor de lezers van dit magazine!

Lezers van het magazine Fietsen en Wandelen in Spanje ontvangen €100,- euro korting op de reisom!

* Vermeld bij de aanvraag code: FWSpanje0902/4

*Geldig voor reizen voor 2 personen bij boekingen tot 30 november 2024

► www.ardanza.nl

Langs de hoogste kliffen van de Costa de la Luz

WANDELING 2 | LANGS DE KUST VAN CÁDIZ

Ik vind het een heerlijke combinatie van dennenbos, weids uitzicht en zeelucht! Aan het einde wachten in Los Caños de Meca een paar prachtige baaitjes, perfect voor een picknick. Langs de wandeling heb je hier en daar duizelingwekkende kijkjes naar beneden, langs de rotsen van wel 100 meter hoog. Er staan hekjes dus het is veilig, maar hou je hond (en je kind natuurlijk!) wel in de gaten.

De wandeling

Dit is een van de wat langere wandelingen in dit boek maar prima te doen, met heel weinig hoogteverschil. Alleen aan het einde daal je helemaal af naar het strand van Los Caños de Meca. De eerste helft, tot de Torre del Tajo is een verhard zandpad, ook prima te doen met een buggy. Op dit gedeelte is er geen schaduw. In het weekend en op feestdagen is dit een populaire wandeling.

Halverwege kom je bij het hoogste punt; de Torre del Tajo, de wachttorens uit de 16e eeuw. Vanuit hier werd in vroegere tijden gewaarschuwd voor piratenschepen en vanaf deze toren was men in 1805 getuige van de slag om Trafalgar, de beruchte & bloedige zeeslag onder leiding van Lord Nelson, de grootste zeeheld uit de Britse geschiedenis. Hij kwam bij deze slag om het leven en zijn lichaam werd in een vat rum teruggescheept naar Engeland.

Dit is een mooi moment om even te mijmeren op het bankje bij de Torre, met uitzicht over de oceaan en de indrukwekkende kliffen. De wandeling gaat verder naar het westen, door het geurige pijnbomenbos. Er zijn hier meerdere paden naast elkaar, maar wanneer je steeds de zee aan je linkerhand houdt kun je niet verdwalen. Na ongeveer 1,5 uur lopen totaal kom je aan de andere kant uit. Dit is mijn andere favoriete uitzicht: Cabo de Trafalgar, de landtong met de vuurtoren. Aan de rand van de duinen zie je prachtige, grillig gevormde jeneverbessen en pijnbomen, vergroeid met de windrichting. Je daalt af tot het dorpje Los Caños de Meca. Er zijn hier omgeven diverse restaurants, maar deze zijn allen het hele jaar open. Bij eb kun je langs de strandjes omgeven door hoge rotsen lopen en een verfrissende duik nemen. Bij vloed zijn de meeste van deze spectaculaire baaitjes niet of nauwelijks bereikbaar.

De slag bij Trafalgar

De beroemde Slag bij Trafalgar had plaats op 21 oktober 1805. De Britse vloot versloeg hier bij Cabo de Trafalgar de gecombineerde Frans-Spaanse vloot, waardoor Groot-Brittannië de heerschappij over de zee naar zich toetrok. Tijdens de zeeslag sneuvelde admiraal Horatio Nelson, de grootste zeeheld uit de Britse geschiedenis. Bij de Frans-Spaanse vloot vielen bijna 3400 doden en 1160 gewonden. Zestien schepen werden vernietigd, negen schepen keerden terug naar Cádiz, vier deen naar Gibraltar en vier schepen ontsnapten. De Engelse vloot had slechts 469 doden te betreuren. De bodschap dat Nelson is gesneuveld gaf de Engelsen een held die zij op dat moment hard nodig hadden.

► [Lees meer over de slag bij Trafalgar](#)

Eettip: Restaurante Castillejos

In Los Caños de Meca zijn diverse restaurants waar je prima kunt eten. Een mooie kaart en vriendelijke, professionele bediening vonden wij bij Restaurant Castillejos.

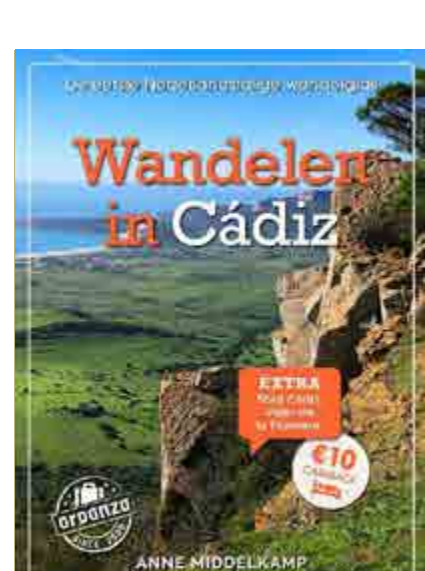
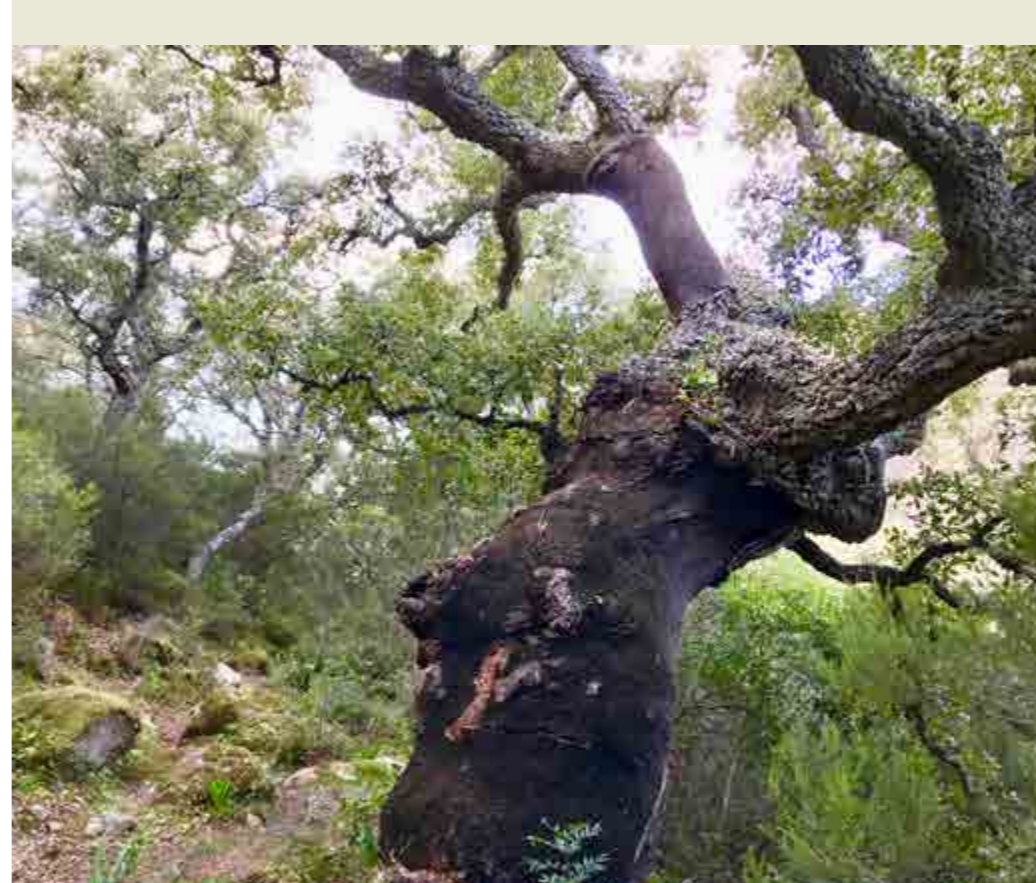
► [Restaurante Castillejos.](#)

DE ROUTE

Naam: Sendero del Acantilado
Waar: Parque Natural La Breña y Marismas del Barbate
Soort wandeling: Lineair
Lengte: 14 km heen en terug
Duur: 3,5 - 4 uur (zonder stops)
Moelijkheidsgraad: Licht
Schaduw: Ongeveer een kwart van de wandeling
Hoogste punt: 104 meter
Laagste punt: 5 meter
Soort pad: Gemarkeerd. Eerste helft verhard zandpad, de rest bospad met deels mul zand

De leukste manier om deze wandeling te lopen is van Barbate naar Los Caños de Meca (en terug). Rijd door het Centrum van Barbate en sla aan het einde af naar rechts. Ga langs het strand Hierbabuena omhoog. (Je kunt ook al vanaf dit leuke strand beginnen, dit is wel een extra klim). Na ongeveer 1 kilometer, bijna boven, parkeer je de auto op de eerste parkeerplek aan je linkerhand. Hier is plek voor zeker 20 auto's en begint het gemarkeerde pad.

Wandelen in Cádiz de Cantos

Ik heb de 14 allermooiste wandelingen gebundeld in een e-book van 263 pagina's. De allereerste Nederlandstalige wandelgids voor Cádiz. Bestel hem hier voor € 12,95

► www.ardanza.nl

FIETSEN DOOR DE MOOIE

Merindades

OP HUUR E-BIKE OF E-MTB

De Cordillera Cantabrica is het gebergte dat onder de Spaanse noordkust loopt, in het verlengde van de Pyreneeën. Aan de zuidkant van dit gebergte, in het noorden van de provincie Burgos, ligt De Merindades een prachtig gebied van bergen en canyons, rivieren en watervallen.

De Merindades is heel interessant voor fietsers, of je nu recreatief of sportief wilt fietsen. Je vindt er rustige weggetjes, mountainbikepaden, colletjes voor de klimgeiten, en een mooie Via Verde voor als je juist niet wilt klimmen. De temperaturen in dit deel van Spanje zijn een stuk gematigder dan in zuidelijker regio's.

Wil je dit mooie gebied met de elektrische fiets verkennen, dan is E-Bike Merindades een heel goed adres. Wij hebben het bedrijf ondertussen twee keer bezocht en verbazen ons steeds weer over de kwaliteit van het materiaal en van de service. De elektrische toerfietsen en MTB's zijn altijd zo goed als nieuw en van de beste merken. En ze helpen je ook met mooie routes door het gebied. E-Bike Merindades is gevestigd in plaats Villarcayo.

VLAK FIETSEN IN BERGACHTIG SPANJE:

La Mancha

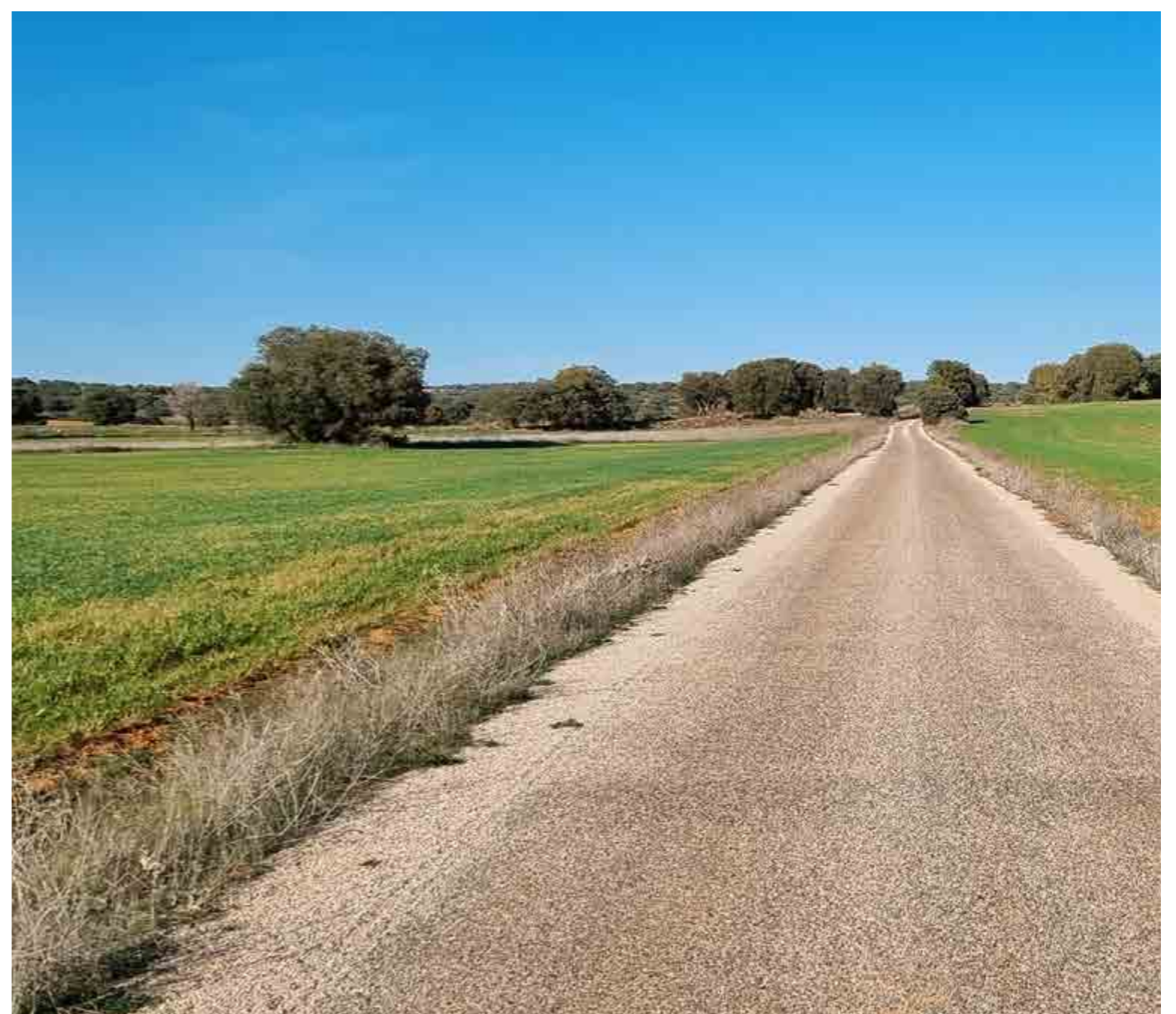
Spanje is een land van bergen. Het land is na Zwitserland zelfs het bergachtigste land van Europa. De hoogste toppen vind je in de Pyreneeën, de Picos de Europa en de Sierra Nevada. Maar ook de rest van het land ligt vol bergen. Kijk op een kaart en je ziet het al snel: het is overal siërra's, siërra's, siërra's.

Zelfs de Spaanse hoogvlakte, de meseta, voert een leugentje in zijn naam. Want de hoogvlakte ligt zeker hoog, maar is zelden vlak. Toch is het hier dat we een groot gebied vinden waar je heel goed uit de voeten kunt als je níet van klimmen houdt. En wel La Mancha, de wijn- en landbouwstreek ten zuiden van Madrid. Een aangename streek, met rustige authentieke dorpen en stadjes die buiten de route van de toeristen ligt. Dit is het Spanje van de Spanjaarden.

De beroemdste inwoner van La Mancha was natuurlijk Don Quichot, hoofdpersoon uit het boek van Cervantes. Op de fiets door La Mancha zul je op talloze plaatsen aan de dolende ridder herinnerd worden. De windmolens waartegen hij vocht, staan er zelfs na vele eeuwen nog ongeschonden bij.

Je kunt in La Mancha een mooie (georganiseerde) individuele fietsreis maken, waarbij je in de voetsporen treedt van Don Quichot. Je fietst een week ontspannen door een vlak of glooiend landschap en zult ook Toledo aandoen, een van Spanjes meest iconische steden.

► [Meer informatie vind je hier](#)

Wandelen langs openluchtkunst in Salamanca

Dit jaar ontdekten we een zone in het midden van Spanje waar je wandelen kunt combineren met kunst; La Sierra de Francia, een berggebied op een uur afstand van de stad Salamanca. Hoe leuk is het om je tijdens je wandeling te verwonderen over kunststukken die midden in de natuur staan of hier en daar een gedicht te ontdekken.

De Sierra de Francia heeft zijn naam te danken aan de rivier de Francia die daar doorheen loopt, maar heeft voor de rest niets met Frankrijk te maken. In deze middeleeuwse bergdorpjes woont de bevolking in vakwerkhuisjes van steen en kastanjarahout met knusse houten balkonnetjes. De bergen zijn bedekt met een grote groene deken van kastanje- en eikenbomen met daartussen spookjesachtige wandelpaden met veel varens en wilde kruiden. La Alberca en Mogarraz zijn de bekendste en drukste plaatsen, maar ook Sequeros en San Martin del Castañar zijn enorm leuk om te bezoeken.

Kunst vind je natuurlijk in musea, maar ook in de buitenlucht en zelfs hier midden in de Spaanse natuur. Laat je inspireren langs deze wandelroutes die langs kunstwerken gaan: van geheimzinnige beelden tot merkwaardige objecten. Verwonder je, laat je verrassen en laat je fantasie de vrije loop.

We zetten de leukste kunstwandelingen in het natuurpark Batuecas voor je op de kaart:

EL CAMINO DEL AGUA | HET PAD LANGS HET WATER

Van Mogarraz via Monforte de la Siera en La Alberca, rondwandeling, 6,5 km

Op deze wandeling loop je langs een rivier en onderweg ontdek je de beeldhouwwerken van zes artiesten. Het idee was om de werken van natuursteen zoveel mogelijk te integreren in de natuur. Start bij de aanbevolen richting van deze cirkelvormige route, die niet meer dan twee en een half uur duurt, in Mogarraz. Als je je auto op de parkeerplaats van het dorp hebt achtergelaten, vind je daar een informatiepaneel dat je vertelt waar je bent, een beschrijving van wat je gaat vinden en een korte beschrijving van elk werk. Vanaf dit punt, een paar honderd meter langs de weg richting La Alberca, vind je de Camino wegwijzer en verlaat je het asfalt om het dalende pad te nemen. Tijdens de wandeling komen vanzelf de vragen: wat doen twee grote kooien op de rots? Welk water polijst en rondt het blauwe graniet? Waar komt de witte staart van een zeemeermin vandaan? Wat vertelt een subtiel bronzen blad dat midden in een landschap hangt?

► [Meer informatie over de wandeling vind je hier](#)

EL BOSQUE DE LOS ESPEJOS | HET SPIEGELBOS

Van Sequeros via Casas del Conde naar San Martin del Castañar, rondwandeling, 10,5 km

Op bijna 1000 meter hoogte vertrek je vanuit het pittoreske Sequeros via een dalend bospad. Tijdens deze route, die goed is aangegeven kom je zeven kunstwerken tegen, zoals bijvoorbeeld: Al Otro Lado (De keerzijde) van Manuel Pérez de ArriLUcea. Een open deur in het bos. Een binnendeur, van een huis, die van elk huis zou kunnen zijn.... Een deur die openstaat om doorheen te gaan, een begin en een einde, een einde en een begin. Het staat voor de communicatie tussen twee ruimtes. Communicatie van buiten naar buiten, van binnen naar binnen. Een spiegel van jezelf.

Of de Reflexion de Palabras (spiegeling van woorden) van Luque López. Bomen die letters geven, spiegelletters die het bos weerspiegelen aan de wandelaar. Onvolledige woorden, boodschappen om naar te raden. En even verder: Een huis midden in het bos, omringd door water, wie woont daar? Twee stukken in dialoog met elkaar, dicht bij elkaar in de ruimte. Met deze kunststukken word je tijdens je wandeling uitgenodigd om na te denken en te communiceren. Een leuke uitdaging naast het fysieke aspect.

► [Meer informatie over de wandeling vind je hier](#)

EL CAMINO DE LOS PRODIGIOS | HET PAD VAN VERWONDERING

Van Miranda del Castañar naar Villanueva del Conde, rondwandeling, 11 km

El Camino de los Prodigios brengt nog meer kunst van Spaanse kunstenaars samen. Met hun werken moedigen ze de wandelaar aan om zich te verbazen, om stil te staan bij kleine dingen zoals bij een melodieus geluid of enkele woorden die uitnodigen tot nadenken, en om te genieten van wat de natuur biedt: korstmossen, mos en bomen. Je kunt deze goed bewijzerde wandeling van ongeveer 4 uur beginnen in zowel Miranda del Castañar als in Villanueva del Conde. Onderweg tref je beeldhouwwerken, reuzegrote bedden van natuurlijke materialen om je terug te brengen bij je kindertijd en enorme stenen schildpadden om tegenaan uit te rusten.

► [Meer informatie over de wandeling vind je hier](#)

PRAKTISCH

De Sierra de Francia ligt op een uur rijden vanaf de prachtige Spaanse studentenstad Salamanca. Dit bosrijke gebied met 11 bergdorpen biedt kleinschalige hotels, casitas en een aantal prachtige campings midden in de natuur.

Kunst vind je natuurlijk in musea, maar ook in de buitenlucht en soms zelfs midden in de natuur. Er zijn diverse wandelroutes die langs kunstwerken gaan: van geheimzinnige beelden tot merkwaardige objecten. Verwonder je, laat je verrassen of laat je fantasie de vrije loop op deze routes.

DE DAG NA HET NOODWEER

Na een nacht en dag stortregens maakte ik een wandeling naar het dorp. Hier, hoog in de bergen van Malaga, bij Canillas de Aceituno, werd het langzaam droog. Het eerste licht kwam door en ik werd geraakt door dit beeld; Ik zag de vrolijke oranje kleur en de volle rijpheid van de sinaasappels. Ik voelde vrolijkheid, lichtheid en leven. En tegelijkertijd zag ik de druppels die tranen werden, en ik dacht aan al degenen die getroffen waren door de ramp.

(Sony A7 III, 55mm, F11, S 1/125, ISO 400)

Liesbeth Muurling is fotograaf en Spanjeliefhebber
(www.wallizphotos.com)

Hier vind je de inhoud van eerder verschenen edities van ons magazine.

- Interview Ferry Staleman
- Granada en zijn Geoparque
- 2x Wandelen
- La Gran Senda de Malaga
- Wandelen in het Baskenland
- 2x Mooie accommodatie
- Bezoek de Vuelta
- In beeld: Monfragüe
- Vía Verde de la Val de Zafán
- 2X Fietsen
- Fietsen in de Spaanse warmte
- Fietsen over vulkanen op Lanzarote

- Interview Raul Gonzalez
 - Sierra de Gredos
 - Las Medulas
 - Variante Espiritual naar Santiago de Compostela
 - De Caminito del Rey
 - In beeld: Lagos del Valle, Asturias
 - Is fietsen in Spanje veilig?
 - Gravelbiken Spanje
 - Villa Vital, Fuerteventura
 - Fietstransport Valencia en Sevilla
 - Costa de la Luz fietsen
 - Fiets en Wandelbeurs
 - De 13 mooiste Vias Verdes
 - Fotokeuze van de fotograaf
 - Cortijo Fontanilla, Conil de la Frontera
-

Een uitgave van Marion Hoogwegt en Hans Resing

www.fietseninspanje.nl

www.maxperiencespain.com

INSTAGRAM: [@fietsenenwandeleninspanje](https://www.instagram.com/fietsenenwandeleninspanje)

MAIL MARION: marion.hoogwegt@gmail.com

MAIL HANS: hans@fietseninspanje.nl

SAMENSTELLING & REDACTIE: Marion Hoogwegt & Hans Resing

CONCEPT & DESIGN: Jan Willem Bijl

TEKSTCORRECTIES: Kees Loogman

FOTOGRAFIE: Liesbeth Muurling, www.wallizphotos.com

Dit magazine blijven ontvangen?

Wil je dit magazine twee keer per jaar kosteloos ontvangen, en heb je je nog niet ingeschreven? **[Meld je je dan hier aan!](#)**

Je hoeft alleen je voornaam en je mailadres in te vullen, meer informatie hebben we niet van je nodig.

Copyright ©2024. Dit magazine is met uiterste zorg samengesteld. De makers stellen zich niet verantwoordelijk voor het vermelden van onvoldoende of foutverstekte informatie. Niets uit deze uitgave mag, in welke vorm dan ook, worden overgenomen zonder toestemming van de uitgever.